

BMS001002229
E78-068
Grize Literatuur

samenvatting

dr. E. Boekmanstichting
Bibliotheek

E 78-068

Discussienota

m.b.t. de vormgeving van het overleg
tussen de gemeente en de
instellingen en organen
voor uitvoerend welzijnswerk
in Rotterdam

Gemeente Rotterdam

I. Inleiding (blz. 1 - 6).

De behoefte aan een betere structurering van het overleg tussen de gemeente en het uitvoerend werk in Rotterdam bestaat al geruime tijd.

Dat de gemeente eerst nu met een aanzet komt voor een concrete vormgeving, heeft de volgende oorzaken:

1. Het overleg moet o.a. aansluiten bij de algemene planningsopzet van de gemeente, m.n. van de opzet van de planning in de welzijnssector. Daarvoor doet het college van b. en w. nu voorstellen.
2. De gemeente wil zien of aansluiting bij de bij het ministerie van C.R.M. levende gedachten (tot uitdrukking komende in rijksbijdrageregelingen en ontwerp-Kaderwet) mogelijk is. Een standpuntbepaling ter zake kan nu geschieden.
3. De gemeente heeft willen afwachten of van de kant van het uitvoerend werk concrete wensen t.a.v. het overleg zouden komen.

De nota plaatst het overleg in het spanningsveld, waar primaire en secundaire verantwoordelijkheden van de gemeente en van het uitvoerend werk elkaar raken.

In het licht van het decentralisatiebeleid van C.R.M. en van het door gemeente en C.R.M. afgesloten Convenant krijgt het overleg tussen gemeente en uitvoerend werk meer gewicht.

De nota is nadrukkelijk een ambtelijke discussienota. Het college van b. en w. zal pas tot een oordeelsvorming overgaan, als de reacties van het uitvoerend werk bekend zijn.

* III. Algemene aspecten betreffende het overleg tussen gemeente en uitvoerend werk (blz. 9 t/m 20).

Behandeld wordt een aantal algemene aspecten, die per overleg-situatie hun concrete uitwerking moeten vinden.

A. De

* Hoofdstuk II geeft een korte samenvatting van de nota.

A. De inhoud van het overleg.

- Overleg over de ontwikkeling van beleid.

De nota geeft een model dat bij de opstelling van beleidsnota's e.d. gevolgd kan worden.

- Overleg over de planning en coördinatie van het welzijnswerk en over de middelen.

De planning en de coördinatie van het welzijnswerk hebben zowel plannings- als inhoudelijke aspecten en betreffen zodoende de primaire verantwoordelijkheden van overheid en van uitvoerend werk en zijn derhalve onderwerp van overleg. Dit geldt ook voor het overleg over de middelen.

- overleg over de inhoud van het uitvoerend werk.

Het gaat hier om een primaire verantwoordelijkheid van het uitvoerend werk, waarbij de overheid niettemin veel belang heeft. Dit belang betreft vooral de maatschappelijke effecten van het welzijnswerk. Ook kunnen in de uitvoering van het welzijnswerk maatschappelijke tekorten en behoeften en wensen van de bevolking naar voren komen.

B. De deelnemers aan het overleg.

De nota schenkt aandacht aan de volgende aspecten:

- Gesubsidieerd en niet-gesubsidieerd werk.

Hoewel niet-gesubsidieerd welzijnswerk voor de middelen niet afhankelijk is van de overheid, behoort het, aldus de nota, toch deel te nemen aan het overleg.

- Gebruikers, werkers, bestuurders.

De vraag welke categorieën van betrokkenen aan het overleg deelnemen, wordt in de nota in het algemeen gesteld. Beantwoording kan slechts per situatie worden gedaan. Dit geldt ook voor deelname van vertegenwoordigers van bewonersgroepen, actiegroepen e.d.

- De rol van de vakbeweging.

De gemeente heeft een begin gemaakt met een gestructureerd overleg met de Rotterdamse vakbeweging over zaken m.b.t. de werkgelegenheid in algemene zin en over arbeidsvoorwaardenbeleid. De instellingen (zijnde de werkgevers) behoren bij dit overleg betrokken te worden.

- Gemeente: bestuurders en ambtenaren.

De gemeentelijke deelname aan het overleg zal soms bestuurlijk, soms ambtelijk zijn. In het eerste geval gaat het om standpuntbepalend of onderhandelend overleg, in het tweede geval om voorbereidend of uitvoerend overleg.

- Gemeente: centraal of gedecentraliseerd.

Het overleg, dat onderwerp van de nota is, is toegespitst op stedelijk beleid.

Op wijkniveau wordt het overleg in belangrijke mate bepaald door de wijkwelzijnsplanning.

Beide overleg-niveaus hebben invloed op elkaar en beperken elkaar. Een nauwkeurige afbakening is nodig.

Veel van de inhoud van deze nota kan ook gebruikt worden voor de vormgeving van het overleg op wijk- of deelgemeente niveau (zij het binnen het kader van de wijkwelzijnsplanning).

- Afbakening welzijnssector t.o.v. andere sectoren.

De nota kiest een praktische benadering en stelt voor onder "uitvoerend welzijnswerk" te verstaan het werk dat plaats vindt in de sectoren Jeugdzaken en Vormingswerk, Kunstzaken, Sociale Zaken, Sport en Recreatie, Volksgezondheid en Wijkaangelegenheden.

C. De betekenis van het overleg.

De invloed van het overleg hangt ten nauwste samen met de onderscheiding in primaire en secundaire verantwoordelijkheden van overheid en uitvoerend werk (zie par. A.). In dit kader zal het overleg soms informatief oriënterend en gedachtenwisselend, soms onderhandelend zijn.

D. De regelmaat van het overleg.

Overleg zal moeten plaats vinden op de drie momenten, die in de gemeentelijke planningsopzet voor het overleg tussen gemeente en uitvoerend werk zijn aangegeven. Dit overleg zal meestal op politiek-bestuurlijk niveau geschieden. Is er vaker overleg nodig, dan zal dit als regel overleg op ambtelijk niveau zijn.

Overigens lijkt het in verband met de vele tijd, die met (de voorbereiding en uitvoering van) het overleg gemoeid is nuttig de frequentie van het overleg zoveel mogelijk te beperken.

E. Eisen die aan het overleg gesteld moeten/kunnen worden.

De nota formuleert een aantal eisen t.a.v. de vormgeving.

Zo zullen er organisatorische afspraken over voorzitterschap, secretariaat, verslaglegging, regelmaat, openbaarheid, aantal deelnemers, representativiteit, secretariële ondersteuning verspreiding en verstrekking van stukken etc. gemaakt moeten worden.

Met betrekking tot de representativiteit van de overlegpartners wordt opgemerkt dat dit een verantwoordelijkheid van de betreffende partner is en dat de andere partner er vanuit moet kunnen gaan, dat de vertegenwoordiging representatief is. Wel kan men garanties ter zake vragen.

Over de plaats van het gemeentelijke uitvoerend werk moet duidelijkheid zijn. Deze dient per overlegsituatie concreet te worden bepaald.

Verwezen wordt naar het rapport van de studiegroep Integratie Sociale en Sociaal-medische dienstverlening.

Duidelijk moet ook zijn in welke gevallen de overheid en een instelling buiten het gestructureerd overleg om met elkaar mogen overleggen.

Gestreefd moet worden, aldus de nota, naar de nodige flexibiliteit. Het aantal regels en afspraken moet tot een minimum worden beperkt.

F. De ondersteuning van het overleg.

De nota stelt dat een overlegsituatie in voldoende mate ondersteund moet worden. Dit geldt o.a. voor de secretariële ondersteuning, maar ook voor de ondersteuning vanuit andere functies, zoals onderzoek, voorlichting en participatiebevordering.

Voorzichtigheidshalve wijst de nota er op, dat de krappe financiële middelen van de gemeente een extra secretariaatsondersteuning waarschijnlijk niet toelaten.

G. Naar een stedelijk overlegorgaan?

De nota betoogt, dat de vorming van een "orgaan" (voorzien in de ontwerp-Kaderwet) in Rotterdam niet te realiseren is.

Het overleg in Rotterdam zal toch vooral in het kader van het gestructureerd overleg moeten plaats vinden. Een aanvulling daarop zou een welzijnsdiscussiedag, zoals reeds eenmaal gehouden, kunnen vormen, zij het dat dit slechts een gedachtenwisseling zonder concrete besluitvorming zou kunnen inhouden.

IV. Suggesties met betrekking tot structurering. (blz. 21 t/m 32).

De nota schetst drie mogelijkheden om het overleg te structureren:

- a) overleg per werksoort of groep van werksoorten,
- b) overleg m.b.t. specifieke aandacht voor bepaalde bevolkings-categorieën en
- c) overleg per probleem of probleemgebied.

Geconstateerd wordt dat elk van de drie mogelijkheden voorkomt, doch dat bij de gemeente een zekere prioriteit bestaat voor overleg per werksoort, dit in het licht van het standpunt, dat algemene voorzieningen in beginsel de voorkeur verdienen boven voorzieningen voor specifieke groepen of categorieën.

Gesteld wordt voorts, dat in een bundeling van werksoorten of probleem-categorieën, waarvoor een overleg geschapen wordt, van belang is vanuit het coördinatie-oogpunt en in verband met de ontwikkeling naar meer samenhang. Ook is het van belang aansluiting te zoeken bij de gemeentelijke indeling in sectoren, dit in verband met de planningsopzet.

Tenslotte doet de nota een poging om vorm te geven aan een overlegstructuur. Er is een inventarisatie gemaakt van bestaande of eventueel nog te vormen overlegsituaties. Deze inventarisatie zal zeker nog lacunes vertonen, maar is bedoeld als aanzet voor de discussie. (Voor de inventarisatie zie blz. 24 t/m 32 van de nota).

V. Overleg als aspect van sociale planning; andere aspecten. (blz.33 t/m 35)

Min of meer ter afsluiting geeft de nota aan, dat het overleg, met name het overleg in het kader van de algemene planningsopzet, een uitdrukking is van sociale planning.

In dit verband wordt ook aandacht geschonken aan de rol, die de functies voorlichting, onderzoek en participatiebevordering in het licht van de sociale planning kunnen spelen.

De functie voorlichting zal zodanig vervuld moeten worden, dat allen die bij de planning of bij de uitvoering van het welzijnswerk betrokken zijn voldoende op de hoogte zijn, opdat zij de van hen verwachte inbreng kunnen leveren. De nota gaat nader in op de mogelijkheden, die voor de betrokkenen aanwezig zijn, nu de functie voorlichting van de R.M.W.

wordt

wordt ingebracht bij het H.I.C.

Ook gaat de nota in op de mogelijkheden van de functie Onderzoek, die in het kader van de opheffing van de R.M.W. overgaat naar de secretarie-afdeling Sociale Zaken, Volksgezondheid en Wijkaangelegenheden.

Ten aanzien van de ondersteuning van de participatie stelt de nota dat een systematische uitbouw, anders dan in het kader van het deelgemeentebestel en het wijkbestel, nog nauwelijks van de grond gekomen is.

Het gaat hier vooral om een houding en mentaliteit, die tot uitdrukking komt in de bereidheid om naar elkaar te luisteren, invloed uit te oefenen en invloed toe te staan.

Gestructureerd overleg kan daarbij een belangrijke inbreng hebben.

VI. Besluit.

De opstellers vragen om een brede discussie over de inhoud van deze nota. Tevens wordt de vraag gesteld op welke wijze de vormgeving van het overleg moet worden vastgelegd: in een afzonderlijke verordening, in de nog op te stellen algemene inspraakverordening, in een statuut of iets dergelijks of in afspraken per overleg.

Stadhuis Coolingsingel 40 Rotterdam 3001

A a n

instellingen, organen,
bewonersgroepen en andere
belanghebbenden, die be-
trokken zijn bij het
uitvoerend welzijnswerk
in Rotterdam.

uw kenmerk

afdeling Sociale Zaken,
Volksgezondheid en
Wijkaangelegenheden

telefoon
(010) 17 91 11

uw brief van

ons kenmerk
W. 53/127h

doorkiesnummer

betreft

datum
13 april 1978

Tot de uitwerking van de organisatie van het welzijnsbeleid in Rotterdam, waartoe de gemeenteraad in mei 1976 besloot, behoort onder meer de vormgeving van het gestructureerd overleg tussen de gemeente en de instellingen, organen e.d. die belast zijn met de uitvoering van het welzijnswerk in Rotterdam. Natuurlijk vindt er op vele momenten en in vele kaders overleg tussen de gemeente en het uitvoerend werk plaats, maar een duidelijke plaatsbepaling van dit overleg in de gehele organisatie van het welzijnsbeleid ontbreekt nog.

Essentieel in dit verband is, dat het overleg onder andere dient aan te sluiten bij de procedures waarlangs het stedelijk welzijnsplan tot stand komt.

Inmiddels hebben wij een voorstel aan de gemeenteraad opgesteld met betrekking tot een algemene planningsopzet voor de gemeente, waarin opgenomen een opzet voor de totstandkoming van het gemeentelijk welzijnsplan. Hiermee is een belangrijke voorwaarde vervuld voor het creëren van een gestructureerd overleg tussen de gemeente en het uitvoerend werk.

Omdat ons signalen bereikten, dat het uitvoerend werk graag van de gemeente een aanzet voor de discussie omtrent de

vorm-

vormgeving van dit gestructureerd overleg tegemoet zag, hebben wij de ambtelijke Kerngroep Welzijn opdracht gegeven een discussienota terzake op te stellen. Het is ons een genoegen u deze discussienota hierbij toe te zenden en u uit te nodigen aan de hand van deze nota de discussie aan te gaan die, naar wij hopen, zal leiden tot een grote mate van overeenstemming over de wijze waarop aan het gestructureerd overleg vorm gegeven dient te worden.

Voor wat de verdere procedure betreft stellen wij u voor dat uw reacties tot 15 september a.s. bij ons ingezonden kunnen worden. Van gemeentewege kan daarna een samenvatting van de reacties worden opgesteld, waaruit de mate van overeenstemming en de richting van de gewenste vormgeving kunnen blijken. In het najaar kan dan op basis van deze samenvatting een meer uitgewerkt voorstel (eventueel in de vorm van een ontwerpverordening) verschijnen, dat door u getoetst kan worden aan de uitgebrachte reacties, waarna een definitief voorstel aan de gemeenteraad kan worden uitgebracht. Wij hopen dat u zich in deze procedure kunt vinden. Mocht het uitvoerend werk behoefte hebben aan een tussentijdse gedachtenwisseling met de gemeente, bijv. tijdens een welzijnsdiscussiedag, dan zijn wij graag bereid daaraan medewerking te verlenen.

Tegelijk met deze discussienota verschijnt ons raadsvoorstel inzake de algemene planningsopzet. Dit voorstel heeft in hoofdzaak betrekking op de regeling van binnengemeentelijke verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden en op binnengemeentelijke planningsprocedures. Voorzover dit voorstel aspecten betreft, die raken aan de directe belangen van het uitvoerend welzijnswerk bij de planning, worden die aspecten in de discussienota over de vormgeving van het gestructureerde overleg behandeld. Daarom is aan de discussienota een samenvatting van het planningsvoorstel gevoegd, waarin die elementen die voor u van belang kunnen zijn, opgenomen zijn. Het raadsvoorstel zelf is, zij het op beperkte schaal, voor u ter kennisneming beschikbaar.

Terugkomend op de discussienota nodigen wij u gaarne uit u te bezinnen op de door u gewenste vormgeving van het gestructureerde overleg. Uw reacties gelieve u aan ons in

te

te zenden door tussenkomst van de Kerngroep Welzijn,
p/a secretarieafdeling Sociale Zaken, Volksgezondheid en
Wijkaangelegenheden, Coolsingel 6, Rotterdam.

Bij deze afdeling zijn eveneens extra exemplaren van de
discussienota, alsmede een samenvatting ervan verkrijgbaar
(tel.172324).

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,
De Secretaris,^{en}

De Burgemeester,

afgehandeld te

Dauidouw

**het overleg
tussen de gemeente en de
instellingen en organen
voor uitvoerend
welzijnswerk
in rotterdam**

**Kerngroep Welzijn
Gemeente Rotterdam**

Diskussienota m.b.t.
de vormgeving van dit
overleg

maart 1978

INHOUD :

- pag. 1 I. Inleiding.
- pag. 7 II. Samenvatting van de nota.
- pag. 9 III. Algemene aspecten betreffende het overleg tussen gemeente en uitvoerend werk.
- A. De inhoud van het overleg (pag.9).
 - overleg over de ontwikkeling van beleid
 - overleg over de planning en coördinatie van het welzijnswerk en over de middelen
 - overleg over de inhoud van het uitvoerend werk.
 - B. De deelnemers aan het overleg (pag.11).
 - gesubsidieerd en niet-gesubsidieerd werk
 - gebruikers, werkers, bestuurders
 - de rol van de vakbeweging
 - gemeente : bestuurders en ambtenaren
 - gemeente : centraal of gedecentraliseerd
 - afbakening welzijnssector t.o.v. andere sectoren.
 - C. De betekenis van het overleg (pag.14).
 - D. De regelmaat van het overleg (pag.15).
 - E. Eisen die aan het overleg gesteld moeten/kunnen worden (pag.16).
 - organisatorische afspraken
 - informatieverstrekking
 - representativiteit
 - plaats van gemeentelijk uitvoerend werk
 - incidenteel overleg buiten het gestructureerd overleg om
 - flexibiliteit van het overleg
 - F. De ondersteuning van het overleg (pag.18).
 - G. Naar een stedelijk overlegorgaan? (pag.19).
- pag. 21 IV. Suggesties met betrekking tot structurering
- drie mogelijkheden voor structurering
 - bundeling van overleg
 - suggesties voor een vormgeving
- pag. 33 V. Overleg als aspect van sociale planning; andere aspecten.
- pag. 36 VI. Besluit.
- Bijlage I. : Samenvatting van het voorstel aan de gemeenteraad inzake de planning op stedelijk niveau.
- Bijlage II.: Notitie "Inspraak bij het onderwijs in Rotterdam".
- Bijlage III.: Vragenlijst als handvat voor de discussie over de vormgeving van het gestructureerd overleg.

Onderwerp :

Het overleg tussen de gemeente en de instellingen en organen voor uitvoerend welzijnswerk in Rotterdam.

Rotterdam, maart 1978.

I. INLEIDING.

Reeds geruime tijd wordt de behoefte gevoeld aan een betere structurering van het overleg tussen de gemeente enerzijds en de instellingen en organen voor uitvoerend welzijnswerk in Rotterdam anderzijds.

Deze behoefte is vooral tot uitdrukking gekomen in het voorjaar van 1976 gedurende de besluitvorming met betrekking tot de grondslagen voor de organisatie van het welzijnsbeleid in Rotterdam, alsmede de opheffing van de Rotterdamse Raad voor Jeugd en Jongeren en van de Raad voor het Maatschappelijk Welzijn.

Ook nadien is herhaaldelijk aangedrongen op gestructureerd overleg tussen de gemeente en de instellingen en organen voor uitvoerend werk.

Dat eerst nu van gemeentewege een eerste aanzet wordt gegeven tot de nadere vormgeving van het beoogde overleg heeft een aantal oorzaken.

1. Een van de belangrijkste grondslagen voor de organisatie van het Rotterdamse welzijnsbeleid is de onderscheiding tussen de verantwoordelijkheden van het gemeentebestuur en die van het uitvoerend werk. Zoals in de betreffende gemeenteraadsstukken (Verzameling 1976, volg.nr.62, nr.137) uitvoerig is betoogd, is het gemeentebestuur primair verantwoordelijk voor de planning en coördinatie van het welzijnswerk, terwijl de instellingen en organen voor uitvoerend werk primair verantwoordelijk zijn voor de inhoud en de methoden van het uitvoerend welzijnswerk.

Deze onderscheiding komt tot uitdrukking in de opzet van de wijkwelzijnsplanning, zoals die eveneens in het voorjaar van 1976 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Tegelijk met deze besluiten nam de gemeenteraad een tweetal moties van het raadslid Simons e.a. aan, waarin o.m. gevraagd wordt om meer

duidelijkheid

duidelijkheid ten aanzien van de verdeling van (bestuurlijke) verantwoordelijkheden voor diverse aspecten van het planningsproces en om een verordening op het deelplan Welzijn, dit laatste omdat "het ten behoeve van de inzichtelijkheid, de duidelijkheid en de (rechts-)zekerheid voor alle betrokkenen essentieel is, dat de rechten en verplichtingen van alle betrokkenen bij de coördinatie en integratie van wijkwelzijnsplannen en categoriale plannen tot een deelplan welzijn en de participatie met betrekking tot deze operatie in een verordening vastgelegd worden".

Bij het beraad over beide moties is steeds duidelijker geworden dat nadere uitwerking van de planning op stedelijk niveau voor de welzijnssectoren niet los gezien kan worden van een algemene planningsopzet, omdat de planning in één sector of één samenhangende groep van sectoren moet passen in een algemeen planningskader; indien dit niet het geval is, kan er nl. nauwelijks sprake zijn van een integraal planningsproces met afweging tussen sectoren.

Ook het overleg tussen de gemeente en het uitvoerend werk moet aansluiten bij, passen in de gemeentelijke planningsopzet, want de mogelijkheid om vanuit het uitvoerend werk invloed uit te oefenen op de gemeentelijke besluitvorming in het planningsproces is nu juist een van de belangrijkste functies van het overleg tussen de gemeente en het uitvoerend werk. Het heeft dus, althans voor de gemeente, pas zin te werken aan de verdere vormgeving van het overleg met het uitvoerend werk, wanneer in grote lijnen duidelijk is hoe de algemene planningsopzet van de gemeente, alsmede die voor de welzijnssector er uit zal komen te zien.

Welnu, onlangs heeft het college van burgemeester en wethouders een voorstel aan de gemeenteraad uitgebracht over de hoofdlijnen van de algemene planningsopzet voor de gemeente Rotterdam (Verzameling 1978, volgnr. 110). In dit voorstel wordt uiteraard ook aangegeven op welke momenten in de planningscyclus overleg met betrokken instellingen, organisaties e.d. buiten de gemeentelijke sfeer dient plaats te vinden. Nu op dit punt duidelijke voorstellen op tafel liggen, is tevens het moment aangebroken om te werken aan de structurering en vormgeving van het overleg tussen de gemeente en het uitvoerend welzijnswerk.

2. Een tweede oorzaak waarom niet eerder van gemeentewege

suggesties

suggesties zijn gedaan ten aanzien van de vormgeving van het overleg is gelegen in het feit, dat wel bekend was, dat het ministerie van C.R.M. in het kader van zijn decentralisatiebeleid gedachten ontwikkelde omtrent de invloed van instellingen en organen voor het uitvoerend werk op de gemeentelijke besluitvorming t.a.v. het welzijn, maar dat nog slechts betrekkelijk kort bekend is welke die gedachten zijn. Zowel uit de diverse (concept-) rijksbijdrageregelingen als uit de ontwerp-Kaderwet voor het specifieke welzijn valt af te leiden, zij het summier, welke taak het ministerie aan deze instellingen en organen toedenkt. Geleidelijk aan wordt duidelijker, welke de consequenties van de C.R.M.-opstelling kunnen zijn voor de vormgeving van een overlegstructuur in een grote stad als Rotterdam en het lijkt nu een geschikt moment om een Rotterdams antwoord daarop op te stellen.

3. Tenslotte is aanvankelijk van gemeentewege een min of meer afwachtende houding t.a.v. vormgeving van het overleg aangenomen, omdat gemeend werd, dat met betrekking tot een onderwerp als dit zeker ook gedachten zouden leven bij het uitvoerend werk zelf en de gemeente niet graag deze gedachtenontwikkeling zou willen doorkruisen door zelf aanstonds met een blauwdruk voor het overleg te komen.

Inmiddels is herhaaldelijk gesignaleerd, bijv. tijdens de welzijnsdiscussiedag, die op 19 oktober jl. werd gehouden, dat het uitvoerend werk toch een initiatief van de gemeente op prijs stelt. Vandaar dat nu deze nota verschijnt.

Deze nota heeft uitdrukkelijk het karakter van een discussie-nota. Dat betekent, dat het onderwerp wordt belicht aan de hand van een aantal aspecten, zonder dat er een uitdrukkelijke standpuntbepaling aan verbonden wordt. Bovendien worden voor bepaalde vraagstukken alternatieve oplossingen aangeboden.

Met deze opzet wordt beoogd de discussie over dit onderwerp enigszins te structureren. Met name moet duidelijk worden, welke de consequenties zijn van een nadere structurering van het overleg. Te vaak wordt aan de gemeente, op zichzelf overigens terecht, de eis van goed overleg met het uitvoerend werk gesteld, maar meestal ontbreekt daarbij het inzicht of de duidelijkheid omtrent de strekking, de reikwijdte, de inhoud van het overleg.

Relatie

Relatie met algemene planningsopzet.

Zoals gezegd dient het gestructureerde overleg aan te sluiten bij de algemene planningsopzet die voor de gemeente Rotterdam in ontwikkeling is. Het betreffende, hiervóór genoemde voorstel van het college van burgemeester en wethouders aan de gemeenteraad over dit onderwerp geeft de grote lijnen van deze algemene planningsopzet aan, alsmede de momenten waarop het overleg in het kader van deze planning met betrokken instellingen en organen dient plaats te vinden. In bijlage I bij deze nota is een korte samenvatting gevoegd van die onderdelen van het raadsvoorstel, welke direct voor de vormgeving van het overleg van belang zijn.

Wat de aard van de relatie tussen het gestructureerd overleg en de algemene planningsopzet betreft kan het volgende opgemerkt worden.

De onderscheiding in primaire verantwoordelijkheden voor het welzijnsbeleid in Rotterdam tussen die van de gemeentelijke overheid (verantwoordelijk voor de planning en coördinatie) en die van de instellingen en organen voor uitvoerend werk (verantwoordelijk voor de inhoud en methoden van het uitvoerend werk) leidt tot het ontstaan van een spanningsveld, nl. daar waar beide verantwoordelijkheden elkaar raken. Het is juist dit spanningsveld, dat aanleiding is voor het treffen van een gestructureerd overleg.

Voor het uitvoerend werk is het van belang invloed op en inspraak in de gemeentelijke planning uit te oefenen (de algemene planningsopzet voorziet daarin), voor de gemeente is inzicht in en invloed op de effecten van het uitvoerend werk van groot gewicht.

Hieruit vloeit dan ook voort welke betekenis en welke inhoud aan het gestructureerd overleg gegeven kunnen worden. In hoofdstuk III wordt daarop nader ingegaan.

Relatie met ontwerp-Kaderwet, rijksbijdrageregelingen, Convenant etc.

De voorwaarden, welke het ministerie van C.R.M. in de ontwerp-Kaderwet en in de diverse (ontwerp-) rijksbijdrageregelingen stelt, zijn over het algemeen vrij ruim geformuleerd. Toch bevatten het wetsontwerp en de regelingen dwingende elementen, die vooral de grote gemeenten voor onoplosbare problemen kunnen stellen. Zo schrijft de ontwerp-Kaderwet de instellingen van een "orgaan" voor dat het gemeentebestuur adviseert over de welzijnsplannen e.d. en dat zodanig moet zijn samengesteld dat de verscheidenheid van opvattingen over het welzijnsbeleid binnen de bevolking

daarin

daarin tot uitdrukking komt. De Memorie van Toelichting op het wetsontwerp deelt nog mede dat gekozen is voor één orgaan in de gemeente en niet voor meer organen met een taak op deelterreinen van het welzijnsbeleid, omdat bij de advisering de samenhang binnen het gehele terrein van uitermate groot belang is.

Het is nog maar de vraag (deze kwestie komt later in deze nota nog aan de orde), in hoeverre het in een grote stad als Rotterdam mogelijk is aan deze vorm-eis te voldoen. Indien deze vraag ontkennend beantwoord zou moeten worden, zouden zeker vanuit Rotterdam en hopelijk ook vanuit de andere grote gemeenten stappen ondernomen moeten worden om te bereiken dat de uiteindelijk in een wet vast te leggen voorwaarden op een zinnige wijze op lokaal niveau te realiseren zijn.

Voor het overige moet het mogelijk zijn dat de te ontwerpen overlegstructuur ook kan functioneren in het kader van de rijksbijdrage-regelingen etc.

Het door de gemeente met het ministerie van C.R.M. gesloten Convenant gaat er vanuit dat er voldoende mogelijkheden zijn voor participatie van de betrokkenen. Deze betrokkenheid kan nu juist gestalte krijgen in een overlegstructuur die de betrokken instellingen en organen de gelegenheid bieden hun wensen en belangen te bepleiten en invloed uit te oefenen op de uiteindelijke planningsresultaten.

Voor wat betreft het overleg met het rijk is er sinds de sluiting van het Convenant wel iets veranderd. Was er voordien meestal sprake van een drie-partijen-overleg (rijk-gemeente-instelling), thans zijn er twee overlegsituaties: tussen instellingen en gemeente en tussen gemeente en rijk. Dit past in het decentralisatiebeleid van het ministerie van C.R.M. en vloeit ook geheel voort uit het Convenant. Het zou een goede zaak zijn, wanneer het gestructureerde overleg tussen de gemeente en het uitvoerend werk het mogelijk zou maken dat overleg tussen gemeente en instellingen vooraf zou gaan aan het overleg tussen gemeente en rijk. Op die wijze immers kan het van gemeentewege in te nemen standpunt in het overleg met het ministerie vooraf worden getoetst aan de inzichten van het uitvoerend werk

Het karakter van de nota.

Deze nota is opgesteld door de Kerngroep Welzijn. Deze groep bestaat uit ambtelijke vertegenwoordigers van de welzijnsafdelingen op de secretarie, aangevuld met een vertegenwoordiger van de afdeling Algemene

Personeels- en Organisatiezaken, die zich in het bijzonder met Integraal Bestuur bezig houdt.* Zij heeft als belangrijkste functie: een gecoördineerde beleidsvoorbereiding en beleidsadvisering t.a.v. kwesties die het algemene welzijnsbeleid raken. Zij adviseert naar het zg. welzijns-wethoudersoverleg en naar het college van burgemeester en wethouders.

Het college van burgemeester en wethouders heeft ermee ingestemd dat deze discussienota van de Kerngroep wordt gepubliceerd. Het college stelt er prijs op om pas tot een oordeelsvorming over deze nota over te gaan als de reacties van de instellingen, organen e.d. bekend zullen zijn en zal ook pas dan met een voorstel aan de gemeenteraad komen.

* In de Kerngroep Welzijn hadden tijdens de samenstelling van deze nota de volgende personen zitting:

- de heren H. Bongers (Kunstzaken), ir. W.W. van Dedem (A.P.O., opgevolgd door ir. G. Hendriks), mr. P.G.M. Hendriks (Wijk-aangelegenheden, secretaris), J.J.W. Hutjens (Sociale Zaken en Volksgezondheid), J. Janse (Wijkaangelegenheden, projectleider wijkwelzijnsplanning), G. Lekkerkerker (Jeugdzaken en Vormingswerk), M.G. Roomer (Sport en Recreatie) en drs. W.J.M. Steeman (Wijkaangelegenheden, voorzitter).

II. SAMENVATTING VAN DE NOTA.

In de Inleiding is uiteengezet waarom deze nota is opgesteld en waarom ze juist nu verschijnt. Tevens is aangegeven dat het een discussienota is, waarover het gemeentebestuur nog geen standpunt heeft ingenomen; wel gaat het college van burgemeester en wethouders met de publicatie van deze nota akkoord.

Benadrukt wordt, dat het overleg tussen gemeentebestuur en uitvoerend werk mede zijn plaats moet vinden in de algemene planningsopzet. Ook wordt aangeduid welke relaties er zijn met het C.R.M.-beleid (decentralisatie) en met het Convenant.

Hoofdstuk III behandelt een aantal algemene aspecten, verbonden aan het overleg tussen gemeente en uitvoerend werk.

Ten aanzien van de inhoud van het overleg wordt uiteengezet, dat dit betrekking kan hebben op de ontwikkeling van het beleid, op de planning en coördinatie van het welzijnswerk en de middelen, die voor het welzijnswerk nodig zijn en op de inhoud en methoden van het uitvoerend werk.

Er worden algemene opmerkingen gemaakt over de deelnemers aan het overleg: verhouding gesubsidieerd - niet-gesubsidieerd werk, de rol van de gebruikers/cliënten, de werkers, de bestuurders in het overleg, de plaats van de vakbeweging en de binnengemeentelijke rolverdeling; bovendien wordt een suggestie gedaan het terrein waarop deze nota van toepassing is tot een aantal met name genoemde sectoren te beperken.

Er wordt ingegaan op de betekenis van het overleg: wanneer kan er sprake zijn van "bindend" overleg, wanneer beperkt het zich tot oriënterend of informatief.

Tenslotte wordt een aantal eisen geformuleerd, waaraan de vormgeving van het overleg moet voldoen: een aantal afspraken van organisatorische aard moet bij de aanvang van het overleg gemaakt worden, er moet duidelijkheid bestaan t.a.v. de representativiteit van het overleg, de plaats van het gemeentelijk uitvoerend werk in het overleg moet helder zijn en de structurering van het overleg dient zo flexibel te zijn, dat het niet verstarrend gaat werken op de relatie tussen gemeente en uitvoerend werk.

In hoofdstuk IV worden concrete suggesties gedaan ten aanzien van de structurering van het overleg. Uitgegaan wordt van drie mogelijk

heden:

heden: overleg per werksoort of groep van werksoorten, overleg per probleem of probleemgebied, of overleg, gericht op specifieke aandacht voor bepaalde bevolkingscategorieën. De eerste vorm valt (meestal) in te passen in een sectorale opdeling van het welzijnsterrein, de tweede en derde mogelijkheid doorbreken regelmatig deze sectorale indeling, omdat bepaalde problemen niet vanuit één maar vanuit meerdere sectoren worden benaderd.

Betoogd wordt dat deze mogelijkheden alle voorkomen en dus ook in een overlegstructuur verwerkt moeten worden.

Vervolgens wordt een suggestie voor een vormgeving gegeven en wordt aandacht geschonken aan de ondersteuning van het overleg.

Tenslotte wordt nagegaan of in Rotterdam, naast de sectoraal opgebouwde overlegstructuur nog de wenselijkheid resp. de mogelijkheid bestaat voor een permanent stedelijk overleg-platform; hiermee wordt getracht een Rotterdams antwoord te geven op het voorschrift uit de ontwerp-Kaderwet Specifiek Welzijn t.a.v. de vorming van een "orgaan".

Hoofdstuk V plaatst het overleg in het kader van de sociale planning. Tevens wordt aangegeven hoe andere aspecten van sociale planning: onderzoek, voorlichting en ondersteuning van de participatie, in de specifieke Rotterdamse organisatie van het welzijnsbeleid tot hun recht kunnen komen.

In bijlagen zijn bijgevoegd een samenvatting van het raadsvoorstel inzake de algemene planningsopzet voor de gemeente Rotterdam en een vragenlijst, die wellicht hulp kan bieden bij de discussie omtrent de vormgeving van het overleg.

III. ALGEMENE ASPECTEN BETREFFENDE HET OVERLEG TUSSEN GEMEENTE EN UITVOEREND WERK.

In dit hoofdstuk zal een aantal algemene aspecten aan de orde komen, die verbonden zijn aan het vraagstuk van de vormgeving van het overleg tussen de gemeente en de instellingen en organen voor uitvoerend welzijnswerk.

Het gaat hier om aspecten als de inhoud van het overleg, de deelnemers aan het overleg, de betekenis, de regelmaat, algemene eisen die aan het overleg gesteld moeten worden, zoals de informatieverstrekking etc.

Zoals zal blijken, betreft het inderdaad aspecten van algemene aard, die per overleg-situatie hun concrete uitwerking moeten vinden; daarin zal tevens tot uitdrukking komen dat er meerdere variaties mogelijk zijn, v.w.b. het karakter, de frequentie e.d. van het overleg.

A. De inhoud van het overleg.

Globaal bezien kan het overleg tussen de gemeente en de instellingen en organen voor uitvoerend werk op een drietal soorten van onderwerpen betrekking hebben: het kan gaan over de ontwikkeling van het beleid, over de planning en de coördinatie van het welzijnswerk en de middelen die voor het welzijnswerk nodig zijn en over de inhoud en methoden van het uitvoerend werk.

Overleg over de ontwikkeling van beleid.

Ten behoeve van de ontwikkeling van een beleidsvisie op bepaalde maatschappelijke problemen worden regelmatig zowel door de gemeente als door anderen, beleidsnota's opgesteld. De totstandkoming van zo'n beleidsnota behoort plaats te vinden in goed overleg met betrokken bevolkingsgroepen (gebruikers bijv.) en instellingen en organen voor uitvoerend werk. Voor dit overleg is van gemeentewege een model opgesteld, waaraan het college van b. en w. goedkeuring heeft gehecht. Dit model ziet er als volgt uit:

- " a. gerichte opinievorming aan de hand van korte, globale discussienotities, waarin voorzover mogelijk de politieke uitgangspunten die voor het desbetreffende categoriale- of werksoortenplan zullen gelden staan vermeld; met betrokken instellingen en gebruikers kan door de bestuurders in het openbaar gedebatteerd worden, er is eveneens de mogelijkheid om schriftelijk te reageren; het verdient aanbeveling reeds in deze fase de betrokken vakcommissies in te schakelen;

- b. de verkregen informatie wordt gesystematiseerd en gepresenteerd in een nota; deze nota dient minimaal twee alternatieven te bevatten met een weergave van de daaraan verbonden consequenties;
- c. alle onder a genoemde deelnemers krijgen een aantal weken de gelegenheid te reageren in de vorm van amendementen c.q. alternatieven;
- d. besluitvorming: de nota en de reacties daarop worden aan de betrokken vakcommissie(s) voorgelegd, deze brengen een advies uit over de wijze van totstandkoming en over de inhoud van het plan, waarna het beleidsplan wordt opgenomen in het stedelijk deelplan welzijn."

Het is duidelijk, dat dit model zonder meer in het gestructureerd overleg tot gelding kan komen. Wij kunnen ons voorstellen dat getracht wordt dit model in een verordening (bijv. een algemene inspraakverordening of een verordening op het gestructureerde overleg, zo dergelijke verordeningen er moeten of kunnen komen) vast te leggen.

Overleg over de planning en coördinatie van het welzijnswerk en over de middelen.

Zoals gezegd, voorziet de algemene planningsopzet in overleg tussen de gemeente en het uitvoerend werk m.b.t. de voortgang van het planningsproces en de verwerking van de tijdens dit proces vergaarde gegevens in het stedelijke welzijnsplan en in het integrale plan. Ook is voorzien in overleg met het uitvoerend werk over de uitgangspunten voor het planningsproces, zodat de politieke prioriteiten die de gemeenteraad aan het begin van de eigenlijke planningswerkzaamheden vaststelt, mede kunnen stoelen op signalen vanuit het welzijnsveld.

Coördinatie en afstemming van de werksoorten binnen het uitvoerend werk hebben zowel planningsaspecten als inhoudelijke aspecten, zodat de primaire verantwoordelijkheden van overheid en van uitvoerend werk elkaar kunnen raken. Daarom zullen ook deze vraagstukken onderwerp van overleg tussen gemeente en uitvoerend werk kunnen uitmaken.

Aan het uitvoerend werk worden bepaalde eisen gesteld (bijv. t.a.v. de kwaliteit, de spreiding, de beschikbaarheid etc.) die direct

of

of indirect te vertalen zijn in middelen (financiën, personeel, organisatie etc.). Deze eisen kunnen gesteld worden door de overheid, vanuit diens primaire verantwoordelijkheid voor de planning van het werk of diens algemene verantwoordelijkheid voor de totstandkoming van voorzieningen; ze kunnen ook gesteld worden door de gebruikers (bezoekers, cliënten) van de voorzieningen vanuit hun specifieke behoeften en verlangens; ze kunnen tenslotte naar voren komen vanuit de instellingen voor uitvoerend werk zelf en wel in verband met hun zorg, hun verantwoordelijkheid voor een zo goed mogelijke hulp- en dienstverlening.

Evenals hiervóór is ook bij dit aspect sprake van verantwoordelijkheden vanuit de invalshoek "planning" en vanuit de invalshoek "inhoud van het werk".

Overleg over de inhoud van het uitvoerend werk.

Volgens de uitgangspunten van het Rotterdamse welzijnsbeleid zijn de met het uitvoerend werk belaste instellingen en organen primair verantwoordelijk voor de inhoud van het uitvoerend werk. Met "inhoud" worden bedoeld de kenmerken van het betreffende werk, de zorg voor de kwaliteit, de methodiek van het werk, etc. De overheid heeft, hoewel niet primair verantwoordelijk voor deze aspecten, toch veel belang bij de ontwikkelingen binnen het uitvoerend werk. Waar het gaat om de vraag of het welzijnswerk, zoals het zich inhoudelijk ontwikkelt, nog voldoende aansluiting vindt bij de behoeften van de bevolking, is er n.l. sprake van een planningsaspect, zodat dit zeker in aanmerking komt voor het overleg tussen de gemeente en uitvoerend werk. Het betreft hier m.n. de maatschappelijke effecten van het welzijnswerk.

Voorts kan men stellen dat vanuit de uitvoering van het werk impulsen voor de verdere ontwikkelingen van het werk kunnen voort komen, dat maatschappelijke tekorten bloot gelegd worden en dat wensen en behoeften van de bevolking in het werk tot uitdrukking kunnen komen. Het gaat hier deels om planningsaspecten, deels om aspecten m.b.t. de inhoud van het uitvoerend werk, zodat ook hier aanzetten voor overleg tussen gemeente en uitvoerend werk gevonden kunnen worden.

B. De deelnemers aan het overleg.

Tot nu toe zijn de deelnemers aan het overleg zeer globaal aangeduid met "de gemeente" en "de instellingen en organen voor uitvoerend werk" (of nog korter: "het uitvoerend werk").

Wil men de deelnemers nader definiëren, dan dient een aantal aspecten te worden onderscheiden.

In dit verband moeten we toch nog even terug naar de verantwoordelijkheid van de overheid. In het algemeen kan men zeggen dat de aanwezigheid van een gepast voorzieningenpakket een zorg is voor de overheid. Bij ontbreken daarvan of bij gebreken daarin zal de overheid (zij het niet uitsluitend) worden aangesproken. Globaal gesproken wordt langs drie wegen op de maatschappelijke behoeften van voorzieningen ingegaan: door particulier initiatief * zonder steun van de overheid, door particulier initiatief met steun van de overheid, door de overheid zelf (ofwel omdat de overheid de betreffende voorziening als een taak voor de overheid ziet ofwel omdat particulier initiatief niet wil of niet kan inspringen op de gebleken behoefte).

De zorg en verantwoordelijkheid van de overheid richt zich natuurlijk vooral op de twee laatste situaties, want daar wordt actief optreden van de overheid verwacht. Maar ook ten aanzien van de eerste situatie heeft de overheid een verantwoordelijkheid, bijv. om na te gaan of de zonder haar steun getroffen voorziening consequenties heeft t.a.v. de rest van het voorzieningenpakket dat wel haar steun heeft.

Gesubsidieerd en niet-gesubsidieerd werk.

Uit het bovenstaande volgt dat niet-gesubsidieerd uitvoerend werk in beginsel niet buiten het overleg gemeente-uitvoerend werk hoeft te worden gehouden. Integendeel, deze categorie van uitvoerend werk kan zeer wel meespreken in het overleg t.a.v. de planning en de coördinatie van het werk.

Voor het gesubsidieerd uitvoerend werk is er dan bovendien de deelname aan het overleg over de middelen.

Gebruikers, werkers, bestuurders.

Een nadere beantwoording van de vraag of het gebruikers, werkers of bestuurders zijn, die aan het overleg deelnemen, dient zeker plaats te vinden. In concreto kan de vraag slechts per situatie worden beantwoord;

dan

* "particulier initiatief" is hier ruim bedoeld; niet alleen de "gevestigde" particuliere instellingen, maar ook spontaan ontstane bewoners- of gebruikersgroepen e.d. worden er onder verstaan.

dan kan tevens beoordeeld worden in hoeverre ook vertegenwoordigers van bewonersgroepen, actiegroepen e.d. aan het overleg kunnen meedoen. Hierbij speelt de kwestie van de representativiteit van het overleg een belangrijke rol; daarop wordt later in deze nota terugkomen.

De rol van de vakbeweging.

De vakbeweging heeft zich in het voorjaar nadrukkelijk aangemeld als deelnemer in het overleg en wel in het bijzonder als vertegenwoordiger van de werkers in het uitvoerend werk. Het gemeentebestuur is hierop ingegaan en heeft erkend dat de vakbeweging in het overleg een plaats dient te hebben wanneer het om zaken gaat, die de werkgelegenheid in algemene zin betreffen of om zaken die te maken hebben met (de plaatselijke toepassing van) het arbeidsvoorwaardenbeleid. Aangezien de instellingen op deze punten ook belanghebbenden zijn (zij zijn de werkgevers) behoren zij bij het overleg betrokken te worden; dit zou kunnen door een zgn. tri-partite-overleg t.a.v. de genoemde onderwerpen in te stellen. Gemeente en vakbeweging zijn het daarover eens. Voorzover het gaat om zaken die te maken hebben met de inhoud van het beleid dienen volgens het gemeentebestuur de vakorganisaties op één lijn te worden gezet met andere betrokken partners in het overleg tussen gemeente en uitvoerend werk.

Gemeente: bestuurders en ambtenaren.

Wat de gemeentelijke deelname aan het overleg betreft is het wellicht zinvol onderscheid te maken tussen voorbereidend en uitvoerend overleg, dat op ambtelijk niveau gevoerd kan worden en standpuntbepalend of onderhandelend overleg, dat op bestuurlijk niveau plaats vindt.

Vervolgens valt onderscheid te maken in overleg met wethouders en overleg met raadscommissies. Dit laatste is o.m. voorzien in de algemene planningsopzet: voordat raadscommissies advies uitbrengen aan het college van b. en w. is reeds overleg met instellingen e.d. gevoerd en op verzoek van zowel de instelling(en) als de raadscommissie kan een commissie tijdens haar beraad overleg plegen met een of meer instellingen. De resultaten van dit overleg moeten in het advies zijn verwerkt. (Zie bijlage I).

Gemeente: centraal of gedecentraliseerd.

Het is nuttig op deze plaats er op te wijzen, dat hetgeen in deze nota over de structurering van het overleg wordt gezegd, toegespitst is op stedelijk overleg.

Op het niveau van de wijken en deelgemeenten wordt het overleg immers in belangrijke mate bepaald door de wijkwelzijnsplanning. Datgene wat de verordening op de wijkwelzijnsplanning over vormgeving van het wijkwelzijns-overleg voorschrijft, is echter nogal summier. Het is o.i. zeer wel mogelijk, dat de inhoud van deze nota in veel situaties, doch binnen het kader van de wijkwelzijnsplanning blijvend, ook van toepassing kan zijn op het overleg tussen gedecentraliseerd bestuur (wijk- en deelgemeenteraden) en het uitvoerend welzijnswerk op wijk- en deelgemeenteniveau. Zelfs geldt dit voor het overleg tussen de wijkraden-oude stijl, de erkende voorlopige wijkorganen e.d. en het uitvoerend werk, indien althans in die gevallen overleg plaats vindt.

Voorts zal de reikwijdte van het stedelijk overleg nauwkeurig afgepaald moeten worden t.o.v. het overleg op wijkniveau (in het kader van de wijkwelzijnsplanning). Op stedelijk niveau kunnen geen afspraken gemaakt worden, die ingrijpen in de bevoegdheden die aan het wijkniveau zijn toegekend. (Het omgekeerde geldt natuurlijk ook: datgene wat op stedelijk niveau moet worden beslist, is bepalend voor het overleg op wijkniveau).

Afbakening welzijnssector t.o.v. andere sectoren.

Zonder de discussie rond de definiëring van het begrip "welzijn" uit de weg te willen gaan, lijkt het 't beste om in het kader van deze discussienota een praktische benaderingswijze te kiezen. Wij stellen dan ook voor onder "uitvoerend welzijnswerk" te verstaan al het werk dat plaats vindt in de (gemeentelijke) sectoren: Jeugdzaken en Vormingswerk, Kunstzaken, Sociale Zaken, Sport en Recreatie, Volksgezondheid en Wijkaangelegenheden. Daarbij ware tevens te bepalen dat het in beginsel zowel uitvoerend werk zelf betreft als de begeleiding en ondersteuning van het uitvoerend werk en bepaalde vormen van specialisatie. De nadere concretisering zal moeten uitmaken of dit uitgangspunt volledig gevolgd kan/moet worden, danwel of er uitzonderingen gemaakt moeten of kunnen worden.

C. De betekenis van het overleg.

Onder deze paragraaf willen wij nagaan welke de betekenis, de invloed van het overleg kan hebben. Het is van groot belang dat daarover onder de overleg-deelnemers geen verschil in opvatting en in verwachtingen bestaat.

Dit aspect is overigens al enigszins aan de orde geweest bij het aspect "inhoud", omdat het in hoge mate samenhangt met de verantwoordelijkheid die men heeft.

Als

Als de overheid primair verantwoordelijk is voor de planning en coördinatie van het uitvoerend werk, zullen de instellingen en organen voor uitvoerend werk via het overleg geen bepalende invloed kunnen uitoefenen. Andersom kan de overheid geen bepalende invloed uitoefenen op de inhoud, de aard en identiteit, de methoden etc. van het uitvoerend werk, omdat en voorzover het uitvoerend werk daarvoor zelf primaire verantwoordelijkheid draagt. Uiteraard kan de overheid zich wel bezighouden met de maatschappelijke effecten van het uitvoerend werk in relatie tot de gewenste effecten. Als de overheid tot de conclusie komt dat de werkelijke effecten te gering zijn, of te zeer afwijken van het gestelde doel, moet zij zich natuurlijk afvragen of en zo ja op welke wijze het betreffende werk moet worden voortgezet.

In dit kader kan het overleg informatief, oriënterend, gedachtenwisselend, maar ook onderhandelend van aard zijn. Wellicht verdient het aanbeveling om te trachten meer nauwkeurig aan te geven in welke gevallen het overleg tot bindende afspraken kan leiden. Tevens dient daarbij te worden aangegeven in hoeverre dit bindend karakter afhankelijk is van goedkeuring door de "achterban". Dit is bijv. voor de gemeentelijke vertegenwoordigers van belang, omdat noch raadscommissies, noch afzonderlijke leden van het college van b. en w. noch ambtenaren formele beslissingsbevoegdheid hebben, tenzij zij met volmacht van de wel tot beslissen bevoegde instantie (gemeenteraad, college van b. en w.) het overleg voeren.

D. De regelmaat van het overleg.

Het lijkt verstandig om per overlegsituatie te bepalen in welke regelmaat, op welke momenten het overleg zal plaats vinden. In ieder geval zal hierbij aansluiting gezocht moeten worden bij de gemeentelijke planningsopzet, omdat daarin een drietal vaste momenten zijn aangegeven, waarop overleg gevoerd moet/kan worden. (Zie bijlage I). Dit overleg zal meestal op politiek niveau plaatsvinden en voor sommige (categorieën van) werksoorten zal dat voldoende zijn: in andere gevallen zal het overleg frequenter moeten zijn en vaak op ambtelijk niveau gevoerd worden. Uiteraard dient men zich in de frequentie van het overleg zoveel mogelijk te beperken, gezien de vele tijd die doorgaans aan voorbereiding en afwerking van vergaderingen moet worden besteed.

In ieder geval moet er ruimte zijn voor ad hoc-overleg; telkens weer doen zich situaties voor, die het voeren van overleg noodzakelijk of gewenst doen zijn. Het is juist een van de voordelen van structurering van het overleg, dat inspelen op deze plotselinge situaties binnen een gestructureerd overleg waarschijnlijk veel gemakkelijker zal zijn.

E. Eisen die aan het overleg gesteld moeten/kunnen worden.

Waar gestructureerd overleg tot stand komt, moeten de overlegpartners ieder eisen, voorwaarden kunnen stellen aan het overleg. Dit moet leiden tot afspraken, die voor alle duidelijkheid vastgelegd, geformaliseerd moeten worden. Diverse aspecten, die voor vastlegging in formele afspraken in aanmerking komen, zijn in het voorgaande al aan de orde geweest. Een aantal andere aspecten volgt hieronder.

Organisatorische afspraken.

Afspraken over voorzitterschap, secretariaat, verslaglegging (door wie, hoe uitvoerig), over regelmaat (zie hiervóór), over openbaarheid, over aantal deelnemers per partner (minimum, maximum), over representativiteit (zie hierna), secretariële ondersteuning (zie eveneens later in deze nota), over verspreiding (op eigen initiatief) en verstrekking (op verzoek) van stukken etc. dienen bij de aanvang van een overleg gemaakt te worden; het voorkomt ruzie en onenigheid over procedure- en andere formele kwesties.

Informatieverstrekking.

Het ligt nogal voor de hand, dat goed overleg vereist dat de partners in het overleg over de volledig vereiste informatie beschikken. De bereidheid deze informatie te verschaffen dient op voorhand aanwezig te zijn. Het lijkt verstandig strakke afspraken te maken over tijdige en volledige informatieverstrekking voordat een overleg gehouden wordt.

Representativiteit.

Het vraagstuk van de representativiteit van de overlegpartners verdient afzonderlijke behandeling.

Wat de gemeentelijke vertegenwoordigers betreft is het probleem doorgaans niet zo groot: zij vertegenwoordigen in een of andere mate het gemeentebestuur. Deze mate hangt af van de volmacht die zij hebben gekregen.

Voor het uitvoerend werk is het vraagstuk waarschijnlijk ingewikkelder. Afhankelijk van de concrete structurering kunnen er overlegsituaties ontstaan die één, dan wel meer werksoorten omvatten, waarbij soms één, maar zeer waarschijnlijk vaak meerdere instellingen en/of organen betrokken zijn en waarbij ook de samenstelling van de vertegenwoordiging (cliënten of bezoekers, werkers, bestuursleden) zeer verschillend kan zijn.

De gemeente dient zich naar onze mening daarbij op het standpunt te stellen, dat de representativiteit van de eigen vertegenwoordiging een verantwoordelijkheid van de betreffende partner is. M.a.w. als het uitvoerend werk in een bepaalde overlegsituatie een vertegenwoordiging samen-

stelt

stelt, moet de gemeente ervan uit kunnen gaan (het uitvoerend werk moet daarvoor garanties kunnen geven) dat die vertegenwoordiging voldoende representatief is. De gemeente mag in daartoe voorkomende gevallen wel toetsen of eventuele minderheden wel voldoende aan bod komen en indien zij terzake twijfels koestert, om nadere garanties vragen.

Overigens is het van belang vast te stellen dat de eis van representativiteit soms kan strijden met het verlangen om diepgang, deskundigheid in het overleg in te brengen (bijv. staffunctionarissen van één instelling) of -een andere variant- het overleg zo breed mogelijk te maken (hetgeen tot onevenwichtige samenstelling kan leiden). Het zijn slechts facetten van het vraagstuk dat door het uitvoerend werk zelf moet worden opgelost.

Plaats van gemeentelijk uitvoerend werk.

In het rapport van de studiegroep Integratie Sociale en Sociaal-medische dienstverlening is reeds aandacht gevraagd voor de specifieke plaats die het uitvoerend werk, dat in gemeentelijk kader wordt uitgevoerd, inneemt. Het rapport bepleit t.a.v. een aantal aspecten gelijkstelling van dit werk met het uitvoerend werk dat door particuliere instellingen en organen wordt uitgevoerd.

Ten aanzien van wettelijk aan de gemeente opgedragen taken (die bijv. door G.S.D. of door G.G. en G.D. worden uitgevoerd) bestaan voor deze gelijkstelling waarschijnlijk minder mogelijkheden, dan ten aanzien van andere soorten van uitvoerend werk. M.b.t. de laatste categorie valt zeker te denken aan de werksoorten die bij de Raad voor het Maatschappelijk Welzijn waren ondergebracht en die nu in een of ander gemeentelijk werkverband voortgezet (zullen) worden. Per overlegsituatie zal evenwel duidelijkheid moeten komen op welke wijze het gemeentelijk uitvoerend werk meespeelt in het overleg.

Incidenteel overleg buiten het gestructureerd overleg om.

Er zullen zich altijd onderwerpen voordoen waarover een instelling met de gemeente of de gemeente met een instelling wil overleggen en die zich niet lenen voor het gestructureerd overleg.

Het lijkt ter voorkoming van misverstanden of onenigheid ter zake gewenst om afspraken te maken in hoeverre een instelling dan wel de gemeente daartoe de "bevoegdheid" bezit zonder het gestructureerd overleg te frustreren. Wellicht is het mogelijk van te voren onderwerpen aan te geven, die in ieder geval niet buiten het gestructureerd overleg behandeld kunnen worden.

Flexibiliteit van het overleg.

Aan het eind van dit hoofdstuk zou men kunnen concluderen, dat een structurering van het overleg tussen de gemeente en het uitvoerend werk zodanig aan regels en afspraken gebonden zou moeten worden, dat elke flexibiliteit zoek is. Dit is geenszins de bedoeling.

Het is zeer wel denkbaar, dat er overlegsituaties worden gevormd die met een minimum aan regels en afspraken zeer goed functioneren. Maar de ervaring wijst uit, dat soms het ontbreken van afspraken en regels leidt tot onenigheid, niet bedoelde verwachtingen, frustraties e.d. Het is goed zich dat van te voren te realiseren. Vanuit dat vertrekpunt kan per overlegsituatie door beide partners bezien worden aan welke regels en afspraken men behoefte heeft. In die regels en afspraken kan de flexibiliteit zelf worden ingebouwd.

F. De ondersteuning van het overleg.

Het voeren van goed overleg vereist een vormgeving, waaraan zoals eerder is opgemerkt, bepaalde eisen gesteld moeten worden. Een van die eisen is wel, dat het overleg goed moet worden voorbereid en vastgelegd en dat uitvoerende werkzaamheden, die het gevolg zijn van het gevoerde overleg, verricht worden.

Zonder dat een secretariële ondersteuning is geregeld, zal het doorgaans niet mogelijk zijn aan deze eis te voldoen.

In de voorstellen, die in mei 1976 m.b.t. de opheffing van de Raad voor het Maatschappelijk Welzijn en de Rotterdamse Raad voor Jeugd en Jongeren in de gemeenteraad zijn behandeld, is ten aanzien van de voortzetting van de R.M.W.-functies betreffende de secretariaatsfuncties het volgende vermeld (Verzameling 1976, volgnr. 62, litt e. pag. 303): "De secretariaatsfuncties (dat wil zeggen secretariaatshulp ten behoeve van permanente overlegvormen, secretariaatssteun voor incidentele overlegsituaties, projecten en initiatieven) kunnen voor een deel door de secretarieafdelingen worden behartigd. Wanneer er sprake is van overleg van permanente aard van instellingen e.d. binnen één werksoort (club- en buurthuiswerk, gezinsverzorging, dienstencentra voor bejaarden e.d.) zou de secretariaatsondersteuning door het uitvoerend werk zelf kunnen worden verzorgd."

In

In het nadere voorstel van 13 mei 1977 (Verzameling 1977, volgnr. 179, blz. 1058) wordt deze lijn, zij het in globale zin, doorgetrokken: per situatie dient, in het licht van het voorgaande, een oplossing gezocht te worden.

Uit deze standpuntbepaling wordt duidelijk dat ook het gemeentebestuur de noodzaak van secretariaatsondersteuning van het overleg erkent. Gezien de krappe financiële middelen van de gemeente is het, naar onze mening, echter niet erg waarschijnlijk te achten, dat op korte termijn deze secretariaatsondersteuning extra ter beschikking kan komen. Dat zou betekenen, dat per overlegsituatie naar een oplossing gezocht moet worden, soms bij het uitvoerend werk, soms bij de betreffende gemeentelijke secretarie-afdeling.

Behalve aan secretariële hulp valt bij ondersteuning ook te denken aan andere functies, met name aan onderzoek, voorlichting en ondersteuning van participatie. Dit zijn aspecten van (sociale) planning, die in het volgende hoofdstuk aan de orde komen.

G. Naar een stedelijk overlegorgaan?

De vraag of er naast -zo men wil:boven- het overleg per werksoort, probleem of bevolkingscategorie nog plaats is voor een overlegorgaan op stedelijk niveau, dat het gehele uitvoerend welzijnswerk representeert, is eerder in deze nota al aan de orde geweest (zie blz. 4-5). Uit de teneur van die passage valt reeds af te leiden, waarom het opschrift van deze paragraaf van een "?" is voorzien.

Het "orgaan" dat het ministerie van C.R.M. blijkens de ontwerp-Kaderwet Specifiek Welzijn voor ogen staat, lijkt te passen op een gemeente van kleinere omvang, met een minder uiteenlopend scala van welzijnswerk en met een minder aantal instellingen of organen voor uitvoerend werk.

Het grootste probleem is hoe het "orgaan" samen te stellen zodat het representatief is voor het gehele welzijnsveld, zonder dat het te groot in omvang en te veel omvattend in aandachtsspreiding wordt en zonder dat het de band met "de achterban" verliest. Hierbij dient bovendien nog rekening te worden gehouden met het feit dat het ministerie er ook nog van uit gaat, dat de verscheidenheid van opvattingen binnen de bevolking tot uitdrukking gebracht moet worden.

Onze conclusie is, daarbij verwijzend naar o.m. de concrete uitwerking van een overlegstructuur zoals die op pag. 24 e.v. is geschetst, dat het onmogelijk is om tot een apart "orgaan" op stedelijk niveau te komen.

Anderzijds moet worden erkend dat zowel bij het uitvoerend werk als bij de gemeente af en toe de behoefte kan bestaan om met elkaar van gedachten te wisselen over algemene vraagstukken, die de eigen werksoort, het eigen werkveld, de eigen sector overstijgen.

Er zijn o.i. toch wel mogelijkheden om op deze behoefte in te spelen. In de eerste plaats zou een aantal overlegsituaties kunnen worden gebundeld. Voorts willen wij wijzen op de in oktober 1977 gehouden welzijnsdiscussiedag, die in beginsel voor iedereen, die met het welzijnsbeleid te maken heeft, open stond. Over de voortzetting van dit soort discussiedagen is het overleg gaande (niet zozeer over de vraag "of", maar veeleer over de vraag "hoe" dit overleg moet worden voortgezet). Zoals ook met de discussiedag van 19 oktober is gebeurd, kan de voorbereiding van dit soort bijeenkomsten als een gezamenlijke taak voor gemeente en uitvoerend werk beschouwd worden, waartoe een gezamenlijke contact- en organisatiegroep gevormd wordt. Het is duidelijk dat deze groep niet dient voor inhoudelijk overleg, maar uitsluitend voor de organisatie van een dergelijke bijeenkomst (opiniepeiling t.a.v. het te behandelen onderwerp, inhoudelijke voorbereiding van het gespreksthema, feitelijke organisatie, nazorg van de bijeenkomst etc.). Trouwens, gezien haar aard kan zo'n welzijnsdiscussiedag niet meer zijn dan een gedachtenwisseling, zonder concrete besluitvorming.

Het geheel van overlegsituaties incl. de regelmatige discussiedagen zou moeten gelden als Rotterdamse interpretatie van het "orgaan", zoals het ministerie dat voor ogen staat.

De door het ministerie beoogde samenhang wordt blijkens de voorgestelde algemene planningsopzet door de gemeente aangebracht. In deze planningsopzet zijn momenten ingebouwd, waarop instellingen en organen voor het uitvoerend werk met de gemeente kunnen overleggen over de samenhang tussen de diverse delen en aspecten van het welzijnsplan. In deze opzet komt de primaire verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur voor de coördinatie binnen het welzijnsbeleid tot uitdrukking.

IV. SUGGESTIES MET BETREKKING TOT STRUCTURERING.

In het voorgaande is een aantal algemene aspecten aan de orde geweest, die -al dan niet in strikte zin- vertaald kunnen worden in voorwaarden waaraan het gestructureerd overleg tussen gemeente en uitvoerend werk moet voldoen.

Wanneer wij nu overgaan tot een schets van de wijze waarop dit overleg vorm zou kunnen krijgen, dienen wij dus het voorgaande goed in het oog te houden, opdat de te ontwerpen structuur niet in strijd is met die algemene aspecten.

Zo hebben we beschreven dat er duidelijkheid moet bestaan t.a.v. de inhoud van het overleg, de betekenis van het overleg, de plaats die de deelnemers aan het overleg t.o.v. hun achterban in nemen, de organisatorische afspraken die ter vermindering van misverstand gemaakt moeten worden etc. Bovendien is gesteld dat het overleg moet zijn in te passen in de algemene planningsopzet van de gemeente.

Aan deze voorwaarden willen wij nog de eisen van helderheid, overzichtelijkheid en ongecompliceerdheid van de overlegstructuur toevoegen. Tenslotte willen we zo veel mogelijk uitgaan van de bestaande, vaak historisch gegroeide overlegsituaties. Deze hebben vaak een vaste plaats gekregen in het overleg tussen de gemeente en een bepaalde sector van het uitvoerend werk (bijv. de Raad voor de Volksgezondheid, de Raad voor Sport en Recreatie). Het is daarbij niet denkbeeldig dat sommige van dergelijke overlegsituaties op den duur enige aanpassing zouden moeten ondergaan, maar dit behoeft niet nu te worden vastgesteld: het zou aan de hand van de ervaringen te zijner tijd in dit overleg zelf nader onder ogen gezien kunnen worden.

Drie mogelijkheden voor structurering.

Globaal bezien zijn er drie mogelijkheden om het overleg te structureren:

- a) overleg per werksoort of groep van samenhangende werksoorten,
- b) overleg n.b.t. specifieke aandacht voor bepaalde bevolkings-categorieën en
- c) overleg per probleem of probleem-gebied.

In

In het eerste geval is de werksoort, bijv. het club- en buurthuiswerk of het maatschappelijk werk, de noemer, waarop het overleg tot stand komt, ook al richt het werk zich op meerdere categorieën van de bevolking (jeugd, opgroeiende jongeren, volwassenen of bejaarden, om ons maar tot leeftijdscategorieën te beperken).

In het tweede geval richt men zich tot één bevolkingscategorie, bijv. de gehandicapten, de bejaarden, de buitenlandse werknemers, ook al zijn er meerdere werksoorten die met hun hulp en diensten daarbij betrokken zijn.

Hetzelfde geldt voor het derde geval: indien een probleemgebied, b.v. de drugverslaving, speciale aandacht vereist, ook dan zijn meerdere werksoorten daarbij betrokken.

De gemeente heeft zich overigens de laatste jaren steeds op het standpunt geplaatst, dat algemene voorzieningen in beginsel de voorkeur verdienen boven voorzieningen voor specifieke groepen of categorieën. Analooq hieraan bestaat er bij de gemeente een zekere prioriteit voor overleg per werksoort. Specifieke aandacht voor bepaalde bevolkingsgroepen of bepaalde maatschappelijke problemen dient daarop een aanvulling en een uitzondering te zijn.

Gezien het beeld dat zich m.b.t. het uitvoerend werk vertoont, mag er overigens van worden uitgegaan, dat zowel aan overleg per werksoort als aan overleg per bevolkingscategorie of probleemveld behoefte bestaat, zodat de te ontwerpen structuur ongetwijfeld een combinatie van deze mogelijkheden zal laten zien.

Bundeling van overleg.

De vraag doet zich voor, in welke mate de uitsplitsing van het uitvoerend werk in afzonderlijke werksoorten of probleemcategorieën, waarvoor aparte overlegsituaties gecreëerd zouden moeten worden, moet gaan. Ter beantwoording van deze vraag merken wij het volgende op.

Allereerst moet men bedenken, dat een te grote uitsplitsing afbreuk doet aan het coördinerende element, dat in de doelstelling van het overleg zit opgesloten. Coördinatie komt meestal het beste tot stand wanneer alle bij een bepaald aspect of werkterrein of probleem betrokken personen of instanties direct aan het overleg deelnemen.

Vervolgens

Vervolgens, en mede in verband met het bovenstaande, dient in het overleg de samenhang tot uitdrukking te komen, die er tussen verschillende werksoorten bestaat.

Dit zijn criteria, die noodzakelijkerwijs nog vaag zijn, maar die bij de concrete invulling zeker moeten meespelen.

Tenslotte is er nog een aspect van meer organisatorische aard, dat een rol speelt. Gesteld is, dat de overlegstructuur moet passen in het kader van de algemene planningsopzet van de gemeente. Deze planningsopzet gaat uit van een sectorale indeling: de sector Haven, de sector Stadsvernieuwing, de sector Welzijn etc. De sector Welzijn bestaat uit een aantal subsectoren, die doorgaans samenvallen met de verdeling van de wethoudersportefeuilles: de sector Jeugdzaken en Vormingswerk, de sector Sociale Zaken, de sector Volksgezondheid etc. Deze sectorale indeling is in veel gevallen reeds een uitdrukking van een opsplitsing in samenhangende werksoorten of probleemgebieden, maar soms ook doet de sectorale indeling juist afbreuk aan de problemen van, bijv., een bevolkingscategorie. Binnen de gemeente wordt dit probleem aangepakt door één wethouder aan te wijzen als projectwethouder, die in de vorm van een project-organisatie ambtelijk wordt bijgestaan: zo is de wethouder van Sociale Zaken projectwethouder voor de bejaardenzorg, waarvan bijv. de bejaardenhuisvesting, onderdeel van de portefeuille van de wethouder van Volkshuisvesting, zeker een belangrijk deel uitmaakt.

Voor de structurering van het overleg heeft het bovenstaande tot gevolg, dat in eerste instantie aansluiting gevonden moet worden bij de sectorale indeling, opdat de resultaten van het overleg zo goed mogelijk kunnen worden verwerkt in het sectorale plan; en dat in die gevallen dat meerdere sectoren betrokken zijn bij het overleg, duidelijk is, op welke wijze en onder wiens verantwoordelijkheid de resultaten van het overleg in de planning worden meegenomen.

Suggesties voor een vormgeving.

In het navolgende wordt een poging gedaan om vorm te geven aan een overlegstructuur. Zoals deze nota in het geheel, moet ook en met name dit onderdeel gezien worden als een voorzet, die dient ter nadere gedachtenbepaling en waaraan ook de gemeente nog niet gebonden is.

Per gemeentelijke sector wordt aangegeven welke werksoort of groep van werksoorten, welk probleemgebied of welke bevolkingscategorie de noemer is, waarop het overleg georganiseerd zou kunnen worden; welk

overlegorgaan er eventueel voor dat terrein reeds is en welke de deelnemers kunnen zijn. Wij zijn ons er van bewust dat deze vormgeving nog de nodige lacunes en onvolkomenheden vertoont, maar willen toch de poging wagen, teneinde de discussie ook op dit onderdeel zo vruchtbaar mogelijk te doen zijn.

A. Sector Jeugdzaken en Vormingswerk.

1. - Werksoort: Club- en buurthuiswerk.
- Overlegorgaan: R.S.O.J. Tijdens een recent gesprek tussen wethouder O.J. en V. en R.S.O.J. is afgesproken het overleg te institutionaliseren. Er is een agendacommissie ingesteld, en via deze agendacommissie werken een aantal gemengde werkgroepen.
- Deelnemers: (Vertegenwoordigers van) de Rotterdamse instellingen voor club- en buurthuiswerk.
2. - Werksoort: Open Jongerenwerk.
- Overlegorgaan: Sinds kort is de mogelijkheid opengesteld één functionaris aan te stellen voor de ondersteuning en begeleiding van het open jongerenwerk. Deze functie is ondergebracht bij het Rotterdams Centrum voor sociaal cultureel vormingswerk. Overeenstemming dient nog te worden bereikt over de subsidiëring van de bijkomende kosten. Daarna kan worden gezien hoe het overleg nader kan worden vorm gegeven.
- Deelnemers: Vrijwel alle gesubsidieerde open jongeren-^{centra.}
3. - Werksoort: Vrijwilligerswerk / vrije jeugdvorming.
- Overlegorgaan: Sinds kort is sprake van een werkverband en subsidiemogelijkheden voor één functionaris. Naar verwachting kunnen met dit werkverband afspraken worden gemaakt m.b.t. geïnstitutionaliseerd overleg.
- Deelnemers: Een groot deel van de vrijwilligersorganisaties en bijna alle instellingen voor vrije jeugdvorming.
4. - Werksoort: Kinderopvang.
- Overlegorgaan: Centraal Orgaan voor de kinderopvang. Dit orgaan is in de loop van 1977 opgericht. Het lijkt zeer wel mogelijk het overleg met dit orgaan op goede leest te schoeien.
- Deelnemers: De meeste instellingen voor kinderopvang, m.u.v. kinderopvang binnen de club- en buurthuizen.

5. Werksoort:

5. - Werksoort: Vormingswerk/cursuswerk.
- Overlegorgaan: Nog niet aanwezig. Wellicht is één overlegplatform voor beide in Rotterdam uitgevoerde werksoorten voorstelbaar en gewenst.
- Deelnemers: Potentiële deelnemers zijn de instellingen voor stedelijk vormingswerk (Via en de Wissel), de Volksuniversiteit, de met de vakorganisaties verwante instellingen voor cursuswerk (o.a. NIVON), de Stichting Muische Vorming e.d.

T.a.v. MAI en JAC.

Een concrete suggestie is vooralsnog achterwege gelaten.

B. Sector Kunstzaken.

Overleg over mogelijke vormgeving van gestructureerd overleg in deze sector zal binnenkort met de betreffende instellingen plaats vinden. Gestructureerd overleg zal met name nodig zijn met beroepsorganisaties van kunstenaars en met koepels van amateuristische kunstbeoefening. Van gemeentewege wordt het idee van een centraal overkoepelend overlegplatform voor de sector Kunstzaken afgewezen.

C. Sector Sport en Recreatie.

1. - Werksoort: Georganiseerde sport (top-, wedstrijd- en recreatiesport).
- Overlegorgaan: De Rotterdamse Raad voor Sport en Recreatie (R.R.S.R.). De R.R.S.R. heeft de bevoegdheid om gemeentelijke sportaccommodaties aan verenigingen toe te wijzen. Adviseert gevraagd en ongevraagd over alle zaken betreffende het sectorbeleid. Heeft daarvoor adviescommissies en werkgroepen ingesteld. Wordt in de loop van 1978 een zelfstandige adviesraad met eigen secretariaat. Tot zolang wordt het secretariaat vervuld door hoofd S.R.Z. (R.R.S.R.), de secr.afd. S.R.Z. (adviescies.) en de D.S.R. (werkgroepen). De leden van het D.B. van de R.R.S.R. zijn voorzitter van de resp. adviescies. en de leden van de resp. adviescies. zijn voorzitter van de bijbehorende werkgroep(en).
- Adviescommissies:
- Binnensporten
 - Veldsporten
 - Tennisbanen
 - Zwembaden
 - Watersporten.

Deelnemers:

- Deelnemers:
- Plaatselijke (afdelingen van) sportbonden.
 - Gemeentelijke Inspectie Onderwijs.
 - Gemeentelijke Inspectie voor de Lichamelijke Opvoeding.
 - G.G. en G.D. Schoolartsdienst.
 - Nederlandse Federatie van Onderwijsorganisaties.
 - Katholieke Onderwijs Vereniging.
 - Koninklijke Nederlandse Vereniging van Leraren en Onderwijzers in Lichamelijke Opvoeding.
 - Nederlandse Culturele Sportbond.
 - Nederlandse Katholieke Sportbond.
 - Christelijke Sportfederatie.
 - Rotterdamse Studenten Sportraad.
 - Rotterdamse Bond van Volkstuinders.
 - Rotterdamse centrale van Buurtverenigingen en Speeltuinverenigingen.
 - Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging.
 - Instituut voor Natuurbeschermingseducatie.
 - De deelgemeenten Hoek van Holland
 - Hoogvliet
 - Charlois
 - Prins Alexander.
2. - Werksoort: Sportieve Recreatie.
- Overlegorgaan: Een vast overlegorgaan is niet aanwezig. De R.R. S.R. heeft een aantal raakvlakken via de adviescommissies:
- Sportieve Recreatie
 - Schoolsport.
- Deelnemers: R.R.S.R. (zie C. 1), wijkorganen en bewonersgroepen.
3. - Werksoort: Recreatie in de woonomgeving.
- Overlegorgaan: Een vast overlegorgaan is niet aanwezig. De R.R.S.R. heeft een aantal raakvlakken via de adviescommissie: Speelgelegenheden.
- Deelnemers: R.R.S.R. (zie C 1), wijkorganen en bewonersgroepen.
4. - Werksoort: Recreatie in de natuur (Openbaar Groen).
- Overlegorgaan: Een vast overlegorgaan is niet aanwezig. De R.R.S.R. heeft een aantal raakvlakken via de adviescommissies:
- Volkstuinen
 - Vakantie-activiteiten
 - Schoolrecreatie
 - Natuurrecreatie en -educatie.
- Deelnemers: R.R.S.R. (zie C 1), wijkorganen en bewonersgroepen.

D. Sector Sociale Zaken.

1. - Werksoort: (algemeen) maatschappelijk werk.
- Overlegorgaan: Er is geen vast overlegorgaan; uiteraard wordt wel met de instellingen afzonderlijk, dan wel met enkele instellingen tezamen overleg gevoerd zoals thans met de Stichting Maatschappelijk Werk en Preventieve Kinderbescherming inzake samenwerking.
- Deelnemers: Stichting Maatschappelijk Werk, Vereniging Humanitas, Stichting Joods Maatschappelijk Werk, Tel. Hulpdienst, adviesbureaus, Gemeentelijke Sociale Dienst, A.R.V., Leger des Heils, afd. reclassering, FIOM-instelling.

2. - Werksoort: ^ Gezinsverzorging
- Overlegorgaan: Als overlegorgaan is reeds aanwezig de Rotterdamse Raad voor de Gezinsverzorging.
- Deelnemers: Groene Kruis, K.S.D., K.M.G., Huiszorg, G.M.W. Humanitas, Ger. Gemeenten, Rotterdamse Haven.

3. - Werksoort: Vrijwilligers.
- Overlegorgaan: Er is geen overlegorgaan.
- Deelnemers: Centrum voor Vrijwilligers en evt. andere vrijwilligersorganisaties.

4. - Werksoort: Jeugdbescherming.
- Overlegorgaan: Er is geen sprake van één overlegorgaan; wel is sprake van een aantal afzonderlijke koepels/overlegsituaties.
- Deelnemers: het WIJN, Stichting De Koepel, Stichting Begeleide Kamerbewoning, Raad voor de Kinderbescherming, instellingen voor prev. kinderscherming (Raymundus, Prot. Gezinsvoogden Pro Juventute)

5. - Werksoort: F 2.
- Overlegorgaan: Er is geen vast overlegorgaan; wel is sprake van een zgn. F2-beraad.
- Deelnemers: Organen van Samenwerking (K.C.W., K.S.A., G.M.W.) en Humanistisch Verbond.

6. - Werksoort: Dak- en Thuislozen.
- Overlegorgaan: Er is thans geen sprake van een vast overlegorgaan; wel is er een stuurgroep t.b.v. de dagen nachtopvang Van Speyk.
- Deelnemers: Stichting Van Speijk, Leger des Heils.

7. - Werksoort:

7. - Werksoort: Woonwagengewoners.
- Overlegorgaan: Er is reeds aanwezig de coördinatiecommissie van de Kievit.
- Deelnemers: Woonwagencentrum De Kievit.
8. - Werksoort: Gehandicapten.
- Overlegorgaan: Als overlegorgaan is reeds aanwezig Ver. Gehandicapten Rotterdam.
- Deelnemers: De instellingen op het terrein van de gehandicaptenhulpverlening met uitzondering van soc. ped. zorg (St. Jozef) t.b.v. geest. gehandicapten.
9. - Werksoort: Buitenlandse werknemers.
- Overlegorgaan: Er is geen vast overlegorgaan.
- Deelnemers: S.H.B.W., A.K.P.G., SAMEN en een aantal andere migrantenorganisaties.
N.B. De gemeente heeft geen subsidiebevoegdheden t.a.v. dit werkveld. Bij een eventueel te vormen overlegorgaan zou het ministerie van C.R.M. kunnen worden betrokken.
10. - Werksoort: Surinamers en Antillianen.
- Overlegorgaan: Als overlegorgaan dient Centraal Opbouworgaan Surinamers en Stichting Welzijnsbevordering Antillianen en daarnaast een dertigtal Surinaamse organisaties.
- Deelnemers: Zie boven.
11. - Werksoort: Schippers.
- Overlegorgaan: Als overlegorgaan kan dienen de Stichting Opvarenden Rijn- en Binnenvaart.
- Deelnemers: Participanten.
12. - Werksoort: Zeevarenden.
- Overlegorgaan: Als overlegorgaan kan dienen de Stichting Zeemanswelvaren Rijnmond.
- Deelnemers: Participanten

13. Werksoort:

13. - Werksoort: Bejaardenwerk.
- Overlegorganen: a. Dienstencentrumwerk.
Stichting Federatie Dienstencentra Rotterdam (S.F.D.R.) en Commissie ex art.61 Gemeentewet voor het Rotterdamse Dienstencentrumwerk (R.D.C.).
- Deelnemers: 24 Stichtingen Dienstencentrum.
- Overlegorgaan: b. Advisering, coördinering en stimulering van de bejaardenzorg.
Commissie voor Bejaardenzorg thans nog sectorcommissie van de Raad voor het Maatschappelijk Welzijn.
- Deelnemers: Gereformeerd Centrum voor Welzijnsbe-
hartiging (G.C.W.),
Kerkelijk Sociale Arbeid (K.S.A.),
Katholiek Centrum voor Welzijnsbe-
hartiging (K.C.W.),
Joods Maatschappelijk Werk,
Vereniging Humanitas,
Unie Vrouwelijke Vrijwilligers (U.V.V.),
G.S.D., G.G. en G.D.,
Dienst Volkshuisvesting,
Rotterdamse Raad voor Gezinsverzorging,
Provinciaal Opbouworgaan Zuid-Holland,
S.F.D.R.,
Subcommissie Ontspannings- en Cultureel
Werk voor bejaarden van de Commissie
Bejaardenzorg.
- Overlegorgaan: c. Sociaal-cultureel werk en Sociëteits-
werk voor bejaarden.
Werkgroep (stedelijke projectgroep)
Sociaal-cultureel Werk voor bejaarden van de
Commissie voor Bejaardenzorg.
- Deelnemers: secr.afd.S.Z., V.C. en Wijkag.
G.C.W., K.S.A., K.C.W.,
Joods Maatschappelijk Werk,
Vereniging Humanitas, U.V.V., S.F.D.R.,
Stedelijk Contactorgaan Bejaardenbonden
(S.C.O.), G.S.D., Wijkprojectgroepen
Pendrecht, Zuidwijk en Delfshaven/Spangen.
- Overlegorgaan: d. Bejaardenverzorging.
Federatie Rotterdamse Bejaardenverzorgings-
instellingen.
- Deelnemers: De Rotterdamse bejaardenverzorgings-
instellingen.

e. Indicering

e. Indicering en selectie Rotterdamse bejaarden voor opname in bejaardenoorden.

- Overlegorgaan: Sociaal Geriatrisch en Gerontologisch Centrum (S.G.G.C.).
- Deelnemers: Federatie Rotterdamse bejaardenverzorgingsinstellingen, Federatie Rotterdamse Woningbouwcorporaties, 4 circuits van samenwerkende verzorgings-
tehuizen, 22 bejaardenverzorgingsinstellingen (elk met 1 of meer tehuizen).

f. Toezicht op de bejaardenoorden.

- Overlegorgaan: Gemeentelijke Commissie Bejaardenoorden.
- Deelnemers: secr.afd. S.Z., V.G. en Wijkag. G.S.D., G.G. en G.D., Dienst Volkshuisvesting, Dienst Bouw- en Woningtoezicht, Gemeentelijke Brandweer.

E. Sector Volksgezondheid.

1. - Werksoort: Geestelijke Volksgezondheid.
 - Overlegorgaan: Als overlegorgaan kan dienen de Centrale Raad voor de Geestelijke Volksgezondheid t.b.v.
 - Deelnemers: vertegenwoordigers MOB's, L.G.V.-bureaus, crisiscentra, instellingen t.b.v. hulpverlening aan drugs- en alcoholverslaafden, zoals G.G. en G.D. (afd. S.P.G.H.), Boumanstichting, STOP, AA.
2. - Werksoort: Ambulante volksgezondheid.
 - Overlegorgaan: Als overlegorgaan kan dienen de Raad voor de Volksgezondheid t.b.v.
 - Deelnemers: Kruisverenigingen, schoolartsdienst, schooltandverzorging, Stichting Groepspraktijken, Plaatselijke Huisartsenvereniging.

F. Sector

F. Sector Wijkaangelegenheden.

1. - Werksoort: Opbouwwerk.
- Overlegorgaan: Een vast overlegorgaan is nog niet aanwezig. Wel wordt overleg gepleegd met vertegenwoordigers van het Instituut Opbouwwerk Rotterdam en van het comité Behoud Opbouwwerkers, dat gevormd is door de wijkorganen in Rotterdam. Een te vormen overlegorgaan zou op deze leest geschoeid kunnen worden. Ook kan wellicht de voorgenomen functionele commissie voor het opbouwwerk als overlegorgaan fungeren. Met een definitieve beslissing ware te wachten totdat het overleg over de definitieve bestuurlijk-organisatorische vormgeving van het opbouwwerk in Rotterdam is afgerond.
- Deelnemers: Zoals gesteld zouden aan het overleg kunnen deelnemen het Instituut Opbouwwerk Rotterdam (in zijn definitieve vormgeving) en een vertegenwoordiging van bewonersorganisaties die directe steun van het opbouwwerk krijgen.
2. - Werksoort: Accommodatiebeleid voor wat de gemeentelijke wijkgebouwen betreft.
- Overlegorgaan: Raad voor de Gemeentelijke Wijkgebouwen.
- Deelnemers: De Raad voor de Gemeentelijke Wijkgebouwen bestaat thans uit zes vertegenwoordigers van beheerscommissies van wijkgebouwen, twee leden van de gemeenteraad (commissie voor Wijkaangelegenheden), een vertegenwoordiger van de Raad voor het Maatschappelijk Welzijn en één van de Raad voor Jeugd en Jongeren (de vertegenwoordiging van deze twee organen is c.q. moet worden aangepast i.v.m. de opheffing van beide raden); voorzitter is de wethouder van Wijkaangelegenheden.
De raad is een functionele commissie ex art. 61 Gemeentewet en heeft een beheers- en een adviestaak. Hij kan, in ieder geval in eerste aanleg, ook dienen als overlegorgaan.
3. - Werksoort: Bestuurlijke decentralisatie.
- Overlegorgaan: Er is nog geen vast overlegorgaan. Het verdient evenwel zeker aanbeveling om de oprichting ervan na te streven.
- Deelnemers: Vertegenwoordigers van deelgemeenteraden en wijkraden-nieuwe stijl.

4. - Werksoort:

4. - Werksoort: Het wijkbestel.
- Overlegorgaan: Er is nog geen vast overlegorgaan. Gezien het feit, dat de invoering van het nieuwe wijkbestel in verband met de daarvoor benodigde middelen nog vele jaren zal vergen en de huidige wijkorganen (wijkraden-oude stijl, erkende voorlopige wijkorganen, S.W.O.'s en voorlopige wijkcomité's) slechts zeer geleidelijk hun rechtstreekse band met het gemeentebestuur als wijkvertegenwoordiging zullen verliezen, lijkt de vorming van een vast overlegorgaan zeker op haar plaats.
- Deelnemers: Vertegenwoordigers van bestaande wijkorganen.

G. Intersectorale projecten.

1. - Werksoort: Club- en buurthuiswerk voor wat betreft maatschappelijk werk/crèchewerk.
- Overlegorgaan: De Rotterdamse Stichting voor Ongeorganiseerde Jeugd (R.S.O.J.).
- Deelnemers: De instellingen voor club- en buurthuiswerk. Voor de gemeente nemen de sectoren S.Z. en O.J. en V. aan het overleg deel.

N.B. Door de secretarie-afdeling O.J. en V. is een overzicht opgesteld van in de sector Onderwijs aanwezige organen. Dit overzicht ("Inspraak bij het onderwijs in Rotterdam") is als bijlage II bij deze nota gevoegd.

V. OVERLEG ALS ASPECT VAN SOCIALE PLANNING; ANDERE ASPECTEN.

De inhoud van hoofdstukken I en III toont aan, dat het overleg tussen de gemeente en het uitvoerend werk gezien moet worden als een middel om het uitvoerend werk te betrekken in het welzijnsbeleid in Rotterdam. Ook de plaats, die dit overleg inneemt in de algemene planningsopzet, is daarvan een uitdrukking. De instellingen en organen voor uitvoerendwerk nemen deel aan de planning, welke volgens het Rotterdamse model een primaire verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid is. Als zodanig is het overleg een middel voor participatie van het uitvoerend werk in de gemeentelijke planningsverantwoordelijkheid.

Op deze wijze kan het idee van sociale planning in Rotterdam gestalte krijgen. Ook de wijkwelzijnsplanning is een vorm van sociale planning, zij het eveneens vorm gegeven in het specifieke kader dat de gemeenteraad voor het Rotterdamse welzijnsbeleid heeft vastgesteld.

Overleg is overigens niet het enige aspect van sociale planning. Ook functies als voorlichting, onderzoek en participatiebevordering zijn als zodanig te onderkennen.

Wij willen, ter afsluiting van deze discussienota, graag aan deze aspecten enige aandacht schenken.

Voorlichting heeft als functie van sociale planning tot taak de personen, groepen, instellingen en instanties die op een of andere wijze betrokken zijn bij het planningsproces en bij de uitvoering van het welzijnswerk van die gegevens te voorzien die het de betrokkenen mogelijk maken zich ook werkelijk betrokken te voelen. Veel van de feiten en omstandigheden die voor hen van belang zijn, zijn ingewikkeld of worden niet vanzelf duidelijk. Voor de niet-ingewijde, de niet-specialist is het dan vaak niet mogelijk deze feiten en omstandigheden op hun waarde te schatten. Vooral als feiten en omstandigheden een **bepalende** rol spelen, is het van groot gewicht, dat dit aan betrokkenen bekend wordt. De functie voorlichting zal zodanig gestalte moeten krijgen dat ze deze helderheid, deze bekendheid ook werkelijk verschaft.

Tot nu toe werd de functie Voorlichting, zoals hier bedoeld, uitgevoerd door de Raad voor het Maatschappelijk Welzijn. Bij de herverdeling van de R.M.W.-functies, noodzakelijk geworden door het besluit van de gemeenteraad de R.M.W. op te heffen, is deze functie ondergebracht bij het Hulp- en Informatiecentrum in het Postkantoor. Samen met de beschikbare vacatures is ook het voorlichtingsbudget naar het H.I.C. overgegaan. (Eén

vacature en een klein deel van het budget is aangewend voor het welzijnsberichten blad, dat eveneens zijn rol kan spelen in het proces van sociale planning).

Onderbenging bij het H.I.C. is met name gemotiveerd met een verwijzing naar de doelstelling van het H.I.C.: een open informatiecentrum te zijn dat elke belangstellende burger, elke groepering, instelling of instantie de gelegenheid biedt zich op de hoogte te stellen van gemeentelijke activiteiten en dat behulpzaam wil zijn met informatieve acties die instellingen, actiegroepen e.d. willen ondernemen.

In de taakomschrijving van de functionarissen die op de van de R.M.W. overgekomen plaatsen zullen worden benoemd, is uitdrukkelijk hun ondersteunende taak ten aanzien van het uitvoerend welzijnswerk vastgelegd.

Ook het van de R.M.W. overgekomen voorlichtingsbudget wordt voor de hier bedoelde activiteiten gereserveerd. Voorzover bestedingen vanuit dit budget ten behoeve van het uitvoerend werk de goedkeuring van het college van b. en w. behoeven, zal -zo is de bedoeling- de Kerngroep Welzijn advies uitbrengen. De algemene bestuurlijke begeleiding zal kunnen geschieden door de raadscommissie die ook bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de algemene planningsopzet heeft.

Op deze wijze zal, zo hopen wij, de functie voorlichting een duidelijke ondersteunende rol kunnen spelen in het proces van (sociale) planning.

De functie Onderzoek was eveneens bij de R.M.W. ondergebracht. De gemeenteraad heeft bepaald dat deze functie zal worden voortgezet bij de secretarie-afdeling Sociale Zaken, Volksgezondheid en Wijkaangelegenheden.

De uitvoering van deze functie, zo verklaart het college van burgemeester en wethouders in zijn voorstel aan de gemeenteraad over de planning op stedelijk niveau (Verzameling 1978, volgnr. 110), zal vooral gericht moeten zijn op het onderzoek naar de bij de bevolking levende wensen en behoeften en op beleidsevaluerend onderzoek. Als zodanig is onderzoek bij uitstek een functie die de sociale planning kan ondersteunen.

Ook hier is, overeenkomstig het zo juist genoemde voorstel van het college, de algemene bestuurlijke begeleiding en verantwoordelijkheid voor de raadscommissie die bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de algemene planningsopzet uitoefent.

De

De derde ondersteunende functie, die in dit hoofdstuk aan de orde moet komen, is die van de ondersteuning van de participatie. Bij deze functie moet -het werd hiervoor al geconstateerd- vooral de functie voorlichting een belangrijke rol spelen, want zonder goed op de hoogte te zijn van alle van belang zijnde feiten en omstandigheden, kunnen de betrokkenen maar moeilijk tot werkelijke participatie komen.

Een meer systematische ondersteuning van de participatie is, anders dan in het kader van de bestuurlijke decentralisatie (wijk- en deelgemeentebestel), nog nauwelijks tot stand gekomen. Wel is de wijkwelzijnsplanning en de daarbij voorziene ambtelijke ondersteuning een uitdrukking van het beleid van het gemeentebestuur om de planning een "planning-in-participatie" te doen zijn. Ook het streven om het overleg tussen gemeente en uitvoerend werk een meer vaste structuur te geven, geeft uitdrukking aan dat beleid.

Ondersteuning in de vorm van beschikbaarstelling van participatie-deskundigheid (methoden en technieken van participatie) moet echter nog verder worden uitgebouwd.

Sociale planning komt niet alleen in (plannings)modellen tot stand. Ze vraagt ook om een houding, een mentaliteit van de bij de planning betrokkenen: bevolking, uitvoerend werk en overheid, die tot uiting komt in de bereidheid om naar elkaar te luisteren, invloed uit te oefenen en invloed toe te staan.

Men kan sociale planning "vangen" in een vaste structuur, men kan ook gestalte eraan geven, door functies van sociale planning een duidelijke plaats te geven in het algemene planningsproces. Voor de laatste mogelijkheid heeft de gemeente Rotterdam gekozen, vanuit haar overtuiging, dat planning van voorzieningen een politieke zaak is en dus een primaire verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid, die echter in een grote mate van participatie moet worden uitgeoefend. Deze participatie kan o.m. gestalte krijgen in een gestructureerd overleg, dat goed ondersteund wordt.

De door de gemeenteraad genomen besluiten, de voorstellen van burgemeester en wethouders tot nadere invulling en deze discussienota willen uitdrukking geven van de bereidheid van het gemeentebestuur om een planning-in-participatie tot werkelijkheid te maken.

VI. BESLUIT.

Het samenbrengen in deze discussienota van een aantal denkbeelden en suggesties m.b.t. de vormgeving van een gestructureerd overleg tussen de gemeente en de instellingen, organen e.d. voor uitvoerend werk heeft tot doel om een gerichte discussie over dit onderwerp op gang te brengen.

De behoefte aan gestructureerd overleg is alom aanwezig, denkbeelden over de concrete vormgeving zijn nog niet uitgekristalliseerd.

Wij hopen dat deze nota aan haar doel zal beantwoorden en dat er in de loop van 1978 een meningsovereenstemming ter zake zal groeien.

In deze oordeels- en besluitvorming zal ook de vraag beantwoord moeten worden op welke wijze de vormgeving van het overleg zal moeten worden vastgelegd: in een afzonderlijke gemeentelijke verordening, in de nog op te stellen algemene inspraakverordening, in een statuut of iets dergelijks, of in afspraken per overleg.

Wij wachten met belangstelling de reacties van het uitvoerend werk op deze discussienota af en zijn, uiteraard, gaarne bereid tot nader overleg met vertegenwoordigers van het uitvoerend werk.

Rotterdam, maart 1978.

De Kerngroep Welzijn.

Samenvatting van het voorstel d.d. 11 april 1978.
van het college van burgemeester en wethouders aan de
gemeenteraad m.b.t. de planning op stedelijk niveau.
(Verzameling 1978, Volgnr. 110).

Het voorstel voor een algemene planningsopzet voor de gemeente Rotterdam is voortgekomen uit het beraad over de moties welke het gemeenteraadslid Simons in mei 1976 indiende bij gelegenheid van de discussies in de gemeenteraad over de organisatie van het welzijnsbeleid in Rotterdam.

In deze moties werd e.a. aangedrongen op een betere verdeling van bestuurlijke verantwoordelijkheden voor de planning en coördinatie van het welzijnsbeleid en op een nadere regeling (verordening) voor de totstandkoming van het stedelijk welzijnsplan.

Uit het voorbereidende beraad is naar voren gekomen dat aan deze wensen alleen maar voldaan zou kunnen worden wanneer duidelijkheid zou bestaan t.a.v. de vraag hoe in het algemeen de gemeente Rotterdam haar planning zou inrichten.

In het onderhavige voorstel wordt dan ook een algemene, d.w.z. voor het gehele gemeentelijk beleid geldende planningsopzet voorgesteld; een iets verder uitgewerkte opzet voor de totstandkoming van het stedelijk welzijnsplan is eveneens in het voorstel opgenomen.

Het voorstel geeft vervolgens aan dat de algemene planningsopzet aan de volgende eisen zal moeten voldoen:

- het moet een politiek besluitvormingsproces zijn, waaraan ambtelijke inbreng (deskundigheid) ondergeschikt is;
- het besluitvormingsproces dient een integraal karakter te hebben;
- in de planningsopzet moet sprake zijn van een evenwichtige rolverdeling: de diverse, soms uiteenlopende belangen dienen in het proces tot uitdrukking te kunnen komen;
- de opzet moet helder en overzichtelijk zijn;
- tot uitdrukking moet komen dat het gaat om planning in participatie: het proces moet open staan voor de invloed van resultaten van inspraak- en overlegprocedures;
- de planningsresultaten moeten (voor zover zulks van toepassing is) in financiële cijfers te vertalen zijn;

- er moet een redelijke zekerheid zijn, dat de uitvoering van de planningsresultaten gewaarborgd kan worden;
- het planningsproces dient ook een proces op langere termijn te zijn, met een continu karakter (steeds wederkerend).

Deze uitgangspunten worden in de nota verder toegelicht en uitgewerkt. Tevens wordt aangegeven op welke wijze de sectorale planning moet inwerken op de integrale planning: een sectoraal plan moet zodanig zijn opgesteld, dat een reële afweging t.a.v. andere sectorale plannen mogelijk is.

Vervolgens gaat het voorstel nader in op de planningsopzet zelf. Vastgesteld wordt dat de planning uiteen valt in 3 fasen en in 15 stappen.

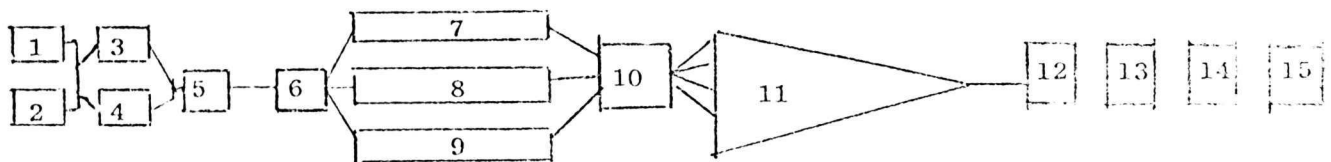
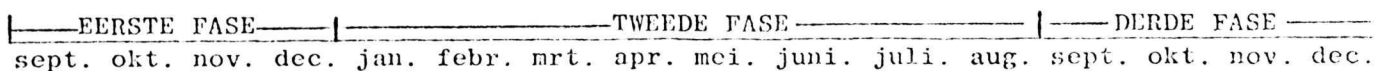
De eerste fase bevat een politieke discussie, die moet leiden tot de vaststelling door de gemeenteraad van de beleidsmarges en de randvoorwaarden voor het verdere planningsproces.

De tweede fase is bestemd voor het opstellen van sectorale plannen, gebaseerd op deelplannen voor bepaalde categorieën en/of werksoorten en (althans voor de welzijnssectoren) op wijkwelzijnsplannen.

In de derde fase worden de respectieve sectorale plannen bijeengebracht tot een door de gemeenteraad vast te stellen integraal plan.

Het gehele planningsproces verloopt in een tijdsspanne van + 16 maanden en vindt in december bij de behandeling van de gemeentebegroting zijn afsluiting.

De 15 stappen, waarin het proces te onderscheiden is, kunnen als volgt schematisch worden weergegeven:

1. De raad houdt zijn politieke discussie.
2. De budgettaire schatting vindt plaats.
3. Overleg tussen sectoren en betrokken instellingen, organisaties e.d.
4. Overleg binnen raadscommissies, eventueel met betrokken instellingen, organisaties e.d., opstelling adviezen.

5. Opstelling door burgemeester en wethouders van raadsvoorstel.
6. Vaststelling door gemeenteraad van beleidsmarges, globale toedeling van budgetten, vaststelling overige randvoorwaarden voor het planningsproces.
7. Inventarisatie door wijkwelzijnsgroepen van wensen die in deze planningsperiode kan en worden meegenomen; opstelling van wijkwelzijnsplannen door de wijkwelzijnsgroepen en vaststelling er van door deelgemeenteraad, wijkraad of wijkorgaan. (N.B. Overleg met belanghebbende instellingen, organisaties e.d. is in deze procedure opgenomen), indiening bij burgemeester en wethouders.
8. Opstelling, na overleg met belanghebbende instellingen, organisaties e.d., van categoriale plannen,
9. werksoortenplannen en plannen van gemeentelijke diensten, indiening bij burgemeester en wethouders.
10. Advisering, eventueel na overleg met belanghebbenden instellingen, organisaties e.d., door de raadscommissies aan burgemeester en wethouders over de plannen 7 t/m 9.
11. Opstelling van de sectorplannen (integratie van wijkwelzijnsplannen en de andere plannen, eventueel nader overleg met indieners etc.).
12. Advisering door raadscommissies, eventueel na overleg met belanghebbende instellingen, organisaties e.d., over de sectorplan(nen)
13. Opstelling door burgemeester en wethouders van raadsvoorstel over sectorplan(nen), prioriteiten en posterioriteiten en -op den duur- over het integrale plan, alsmede de gemeentebegroting.
14. Toetsing door de raadscommissies van het b. en w.-voorstel aan de eerder (in stap 12) door de raadscommissies uitgebrachte adviezen.
15. Vaststelling door de gemeenteraad van sectorplan(nen), van -op den duur- tot integrale plannen en van de gemeentebegroting.

Voor het uitvoerend welzijnswerk zijn vooral de stappen 3 en 4, 7, 8, 9 en 10 en 12 van belang, omdat daar het uitvoerend werk nauw betrokken is bij het planningsproces.

Het

Het voorstel gaat vervolgens in op de verdeling van de (bestuurlijke) verantwoordelijkheden binnen het planningsproces.

In de gedachtenbepaling met betrekking tot dit onderwerp zijn verschillende varianten en modellen ontwikkeld, die in de nota worden belicht. Het college spreekt een voorkeur uit voor een model waarin de verantwoordelijkheden voor een aantal zaken (de algemene planningsopzet, de wijkwelzijnsplanning, bestuurlijke decentralisatie, agglomeratiezaken e.d.) in één raadscommissie worden samengebracht. Het college constateert echter op basis van een ter zake door de commissie voor Integraal Bestuur uitgebracht advies, dat dit model thans prematuur is en doet het minder ver gaande voorstel om de zorg voor de wijkwelzijnsplanning over te brengen van de commissie voor Wijkaangelegenheden naar de commissie voor Integraal Bestuur en voor het overige geen andere verschuivingen -althans in dit kader- in de werkverdeling tussen diverse commissies te laten plaats vinden. Wel stelt het college voor om de beide commissies, die voor Integraal Bestuur en die voor Wijkaangelegenheden, vanuit één organisatorisch verband ambtelijk te doen ondersteunen.

In dit voorstel is het college van b. en w. verantwoordelijk voor het opstellen van het **integrale plan, resp. van het integrale stedelijke welzijnsplan**. De welzijnsweethouders doen, voor wat betreft het welzijnsplan, het vóór-werk.

De raadscommissies toetsen het integrale plan van het college aan de eerder door hen uitgebrachte adviezen, voordat het voorstel in de gemeenteraad besproken wordt.

Tenslotte gaat het college in op de instrumenten voor planning: methoden en technieken voor planning, voorlichting, onderzoek en ondersteuning van de participatie van bewoners, instellingen, organisaties e.d. (Deze aspecten komen ook in de discussie-nota over het gestructureerd overleg aan de orde).

INSPRAAK BIJ HET ONDERWIJS IN ROTTERDAM.

Onder "inspraak" wordt in het navolgende verstaan het rijk-geschakeerde stelsel dat allerlei begrippen omvat, van "gevraagd en ongevraagd advies kunnen geven" tot en met medezeggenschap.

Voorts is er duidelijk onderscheid tussen bij wet verplicht gestelde organen enerzijds en organen te Rotterdam ingesteld op grond van verordeningen, regelingen en usances anderzijds.

WETTELIJK VERPLICHTE ORGANEN BIJ HET OPENBAAR ONDERWIJS.

Oudercommissie.

Aan elke openbare kleuterschool, school voor lager onderwijs en school voor voortgezet onderwijs moet een oudercommissie zijn verbonden.

Deze wordt gevormd uit de ouders, voogden en verzorgers van de leerlingen.

De commissie bevordert de bloei van de school door bij de ouders, voogden en verzorgers belangstelling hiervoor aan te kweken.

Zij staat de belangen van de school voor bij het gemeentebestuur en geeft dit alle gewenste inlichtingen.

Ouderraad.

Drie ouderraden overkoepelen de oudercommissies: één voor het kleuter-, één voor het lager- en één voor het voortgezet onderwijs. Zij worden gevormd uit de ouders, voogden en verzorgers, die lid zijn van een oudercommissie. De ouderraden bevorderen de bloei van resp. het openbaar kleuter-, lager- en voortgezet onderwijs in de gemeente en staan de gemeenschappelijke belangen van de onderscheiden scholen voor bij het gemeentebestuur.

SCHOOLPARLEMENT.

Het zogenaamde schoolparlement, bestaande uit de hoofden van de plaatselijke openbare lagere scholen, alsmede hun plaatsvervangers kan ongevraagd adviezen uitbrengen.

Algemeen stedelijke organen, al dan niet berustend op plaatselijke verordeningen.

Raad van Overleg voor het Onderwijs.

Het gespreksplatform van openbaar en bijzonder onderwijs.

Samenstelling:

Samenstelling: De raad bestaat uit vertegenwoordigers van overkoepelende organisaties van besturen van bijzondere scholen voor kleuter-, basis-, buitengewoon- en voortgezet onderwijs, alsmede van de Stichting Contactcentrum Openbaar Onderwijs Rotterdam-Rijnmond (C.O.O.R.-R.).

De wethouder van O.J. en V. is in zijn hoedanigheid van belangenbehartiger van het totale onderwijs in Rotterdam voorzitter en het hoofd van de secretarie-afdeling O.J. en V. secretaris.

Taak:

Aan de Raad worden de volgende onderwerpen ter bespreking en overweging voorgelegd:

- a. de voorbereiding van de planning van scholen en het overige beleid dat de wethouder van Onderwijs, Jeugdzaken en Vormingswerk voornemens is op het terrein van het onderwijs in het algemeen te voeren;
- b. de wijze van publiceren van aankondigingen en maatregelen op onderwijsgebied;
- c. alle andere zich bij het openbaar dan wel het bijzonder onderwijs voor- doende zaken, waarvan de draagwijdte de belangen van één onderwijsrichting te boven gaat en/of die gevolgen hebben voor andere richtingen.

Stichting Contactcentrum Openbaar Onderwijs Rotterdam-Rijnmond (C.O.O.R.-R.).

Een gespreksplatform van het gemeentebestuur, leerkrachtenorganisaties, ouders en ideële bevorderaars van openbaar onderwijs.

De stichting bestaat thans uit een afvaardiging van:

- elk van de drie Ouderraden Openbaar Onderwijs,
- de Algemene Bond van Onderwijzend Personeel, afd. Rotterdam;
- het Nederlands Genootschap van Leraren, district Rotterdam (openbare sectie);
- de afdelingen Rotterdam en Hillegersberg/Schiebroek van de Vereniging voor Openbaar Onderwijs;
- de zijde van het school- = gemeentebestuur bestaande uit de wethouder van O.J. en V., een lid van de gemeenteraad, een hoofdambtenaar van de afdeling O.J. en V. en de coördinator van de gemeentelijke inspectie bij het onderwijs.

Vergadering van het college van rectoren en directeuren bij het openbaar voortgezet onderwijs.

Teneinde een geregeld overleg omtrent de organisatie en het functioneren van het openbaar voortgezet onderwijs te bevorderen, is een college

college van rectoren en directeuren ingesteld.

De vergadering is enerzijds gericht op het uitwisselen van standpunten en ervaringen en anderzijds op het uitbrengen van advies, zowel eigener beweging als op verzoek, aan b. en w., dan wel aan de wethouder van O.J. en V.

Adviescommissies aan openbare scholen voor voortgezet onderwijs.

Burgemeester en wethouders hebben commissies van advies ingesteld voor scholen waar één of meer soorten van beroepsonderwijs c.q. algemeen voortgezet onderwijs worden gegeven.

De commissie adviseert, zowel eigener beweging als op verzoek, de schoolleiding over alle zaken, de school betreffende. Zij bevordert de bloei van het onderwijs in de school met alle daartoe geëigende middelen en kan bij burgemeester en wethouders de belangen van de school voorstaan.

Interne democratisering openbaar voortgezet onderwijs.

Voor het totaal der gemeentelijke scholen (en binnen elk der scholen) voor voortgezet onderwijs geldt de verordening "Interne democratisering voortgezet onderwijs". De verordening kent de volgende organen (per school voor v.o.): een lerarenraad, een leerlingenraad en een raad van het niet-onderwijzend personeel, welke raden met de schoolleiding de schooladviesraad vormen. Laatstgenoemde raad adviseert b. en w., zowel eigener beweging als op verzoek, over door hem wenselijk geachte dan wel door b. en w. voorgenomen maatregelen, welke de gemeenschappelijke belangen van het personeel der school aangaan.

Rotterdamse Onderwijsbegeleidings- en Pedologische Dienst (R.O.P.D.) in oprichting; thans schooladviesdienst/Pedologisch instituut.

De R.O.P.D. stelt zich ten doel met verantwoorde middelen de leerlingen, de ouders, de onderwijsgeevenden, het gemeentebestuur en de schoolbesturen op hun verzoek bij te staan in het tot stand brengen van een onderwijssituatie, waarin een optimale ontwikkeling voor alle leerlingen kan worden gerealiseerd, alsmede het verrichten van multidisciplinaire hulpverlening en het al of niet in relatie met een universiteit verrichten van multidisciplinair wetenschappelijk ontwikkelings-, onderzoeks- en opleidingswerk gericht op de verbetering van deze hulpverlening aan probleemkinderen, -jeugdigen en hun gezinnen in het onderwijs en in residentiële, semi-residentiële en ambulante hulpverleningsvormen.

De

De op levensbeschouwelijke en onderwijskundige grondslag stoelende veelvormigheid, waarin het onderwijs zich manifesteert, is basis voor het werken van de R.O.P.D.

Het beheer van de R.O.P.D. berust bij een bestuur bestaande uit: de wethouder van O.J. en V., het hoofd van de secretarie-afdeling O.J. en V., ten hoogste drie leden uit elk van de kringen van de Protestants Christelijk-, Rooms-Katholiek-, Neutraal Bijzonder- en Openbaar Onderwijs, ten hoogste drie leden uit de gemeenteraad en de gecommitteerde voor onderwijszaken van het openbaar lichaam Rijnmond.

Volledigheidshalve kan nog worden vermeld, dat periodiek overleg plaats vindt tussen de wethouder van O.J. en V. en het bestuur van de Alg. Bond van Onderwijzend Personeel, afd. Rotterdam, resp. het bestuur van het Genootschap van Leraren, district Rotterdam.

"Inspraak bij het onderwijs in Rotterdam" betekent ook, dat nog geheel andere organen dan de genoemde hun stem verheffen en gehoord worden.

Allereerst de diverse deelgemeenteraden, stoelend op gemeentelijke verordeningen, soms opkomend voor een individuele school, dan weer voor het geheel van het onderwijs in hun gebied.

Ook zijn er de individuele schoolbesturen, die -op grond van de wetten- niet meer nodig hebben dan een simpele brief aan het gemeentebestuur om gehoor te krijgen.

Ingewikkelder en ondoorzichtiger is het echter wat betreft
A. continue of incidentele groepen in wijken of buurten en
B. oudercommissies in het bijzonder onderwijs (soms vallen A. en B. tezamen).

Met de behoedzaamheid die door benaderingen van de B-groep wordt ingegeven (men kan als gemeentebestuur slechts onder de grootst mogelijke voorbehouden "aan de praat gaan" met "bijzondere" oudercommissies), worden A en B doorgaans tegemoet getreden op grond van het algemene gegeven in de Grondwet dat de burger het recht heeft zich tot Het Bestuur te wenden. Aan dat blote wetsfeit wordt telkens de toegevoegde waarde gegeven, dat dan tevens die burger het recht heeft om goed gehoord te worden, en om antwoord te krijgen. Bij dit verkeer -dat steeds veelvuldiger gebeurt- worden telkens het absolute recht van bijzondere schoolbesturen en het bijzondere recht van individuele burgers met elkaar verzoend.

VRAAG- EN DISCUSSIEPUNTEN.
als handvat voor de discussie.

I. INLEIDING. (blz. 1 - 6).

blz. 4

De nota plaatst het overleg in het spanningsveld, waar primaire en secundaire verantwoordelijkheden van de gemeentelijke overheid en van het uitvoerend werk elkaar raken.

blz. 5

Voorts stelt de nota dat het overleg tussen gemeente en uitvoerend werk in het licht van het decentralisatiebeleid van C.R.M. en van het Convenant meer gewicht krijgt.

Vraag 1.

Kunt u met deze algemene plaatsbepaling van het overleg instemmen?

III. ALGEMENE ASPECTEN BETREFFENDE HET OVERLEG TUSSEN GEMEENTE EN UITVOEREND WERK. (blz. 9 t/m 20).

blz. 9/10

De nota geeft een model weer, dat bij de opstelling van beleidsnota's gevolgd kan worden.

Vraag 2.

Wat is uw oordeel over dit inspraakmodel?

blz. 10/11

In de paragraaf m.b.t. het overleg over de planning en coördinatie van het welzijnswerk en over de middelen constateert de nota dat hier zowel inhoudelijke- als planningsaspecten aan bod zijn, zodat deze zaken onderwerp van overleg kunnen zijn.

Vraag 3.

Acht u dit een goed uitgangspunt voor het te voeren overleg?

blz. 11

In het overleg over de inhoud van het uitvoerend werk, aldus de nota, is de primaire verantwoordelijkheid van het uitvoerend werk in het geding. Toch heeft de overheid veel belang bij dit aspect, vooral vanwege de maatschappelijke effecten van het welzijnswerk.

Vraag 4.

Hoe beoordeelt u deze stelling?

blz. 12 De nota maakt onderscheid tussen gesubsidieerd en niet-gesubsidieerd werk.

Vraag 5.

Wat vindt u van de deelname van het niet-gesubsidieerd werk aan het overleg?

blz. 12/13 Ook constateert de nota dat, afhankelijk van de concrete situatie, gebruikers, werkers of bestuurders aan het overleg deelnemen

Vraag 6.

Kunt u meer concreet op deze kwestie ingaan, gezien vanuit uw eigen werksituatie?

blz. 13 De nota maakt melding van een beginnend overleg tussen gemeente en vakbeweging.

Vraag 7.

Kunt u instemmen met de geschetste rol van de vakbeweging in het overleg? Indien u een werkgeversfunctie in het welzijnswerk hebt, bent u dan bereid tot deelname aan dit overleg met de vakbeweging?

blz. 13 Voor wat betreft de deelname van de gemeente wordt onderscheid gemaakt tussen overleg op bestuurlijk- en op ambtelijk niveau.

Vraag 8.

Hebt u concrete denkbeelden of wensen t.a.v. dit aspect?

blz. 13/14 De afbakening tussen stedelijk overleg en overleg op wijk-niveau (m.n. in het kader van de wijkwelzijnsplanning) moet per overlegsituatie nauwkeurig geschieden.

Vraag 9.

Kunt u, voor uw werksituatie, nader aangeven hoe de afbakening tussen stedelijk- en wijkniveau (bijv. t.a.v. beleid en uitvoering) er uit zal kunnen zien?

Tevens

blz. 14

Tevens stelt de nota dat veel van de inhoud van de nota gebruikt kan worden voor de vormgeving van het overleg op wijk- of deelgemeenteniveau (zij het met inachtneming van de wijkwelzijnsplanning).

Vraag 10.

Vindt u in deze nota aanknopingspunten voor een vormgeving van het overleg op wijk- of deelgemeenteniveau?

blz. 14

De nota kiest een praktische benadering voor de afbakening van de welzijnssector t.o.v. andere sectoren.

Vraag 11.

Kunt u met deze benadering instemmen? Hebt u eventueel andere suggesties?

blz. 14/15

De betekenis en invloed van het overleg hangen, aldus de nota, in sterke mate samen met de onderscheiding in primaire en secundaire verantwoordelijkheden.

Vraag 12.

Onderschrijft u deze stelling en vormt ze voor u een voldoende basis voor het in gang te zetten overleg?

blz. 15

De nota stelt dat voor sommige overleg-situaties het overleg beperkt kan worden tot de drie momenten, die de planningsopzet daar voor aangeeft. In andere overlegsituaties zal het overleg vaker gevoerd moeten worden. Meestal zal dat dan op ambtelijk niveau plaats vinden.

Vraag 13.

Hebt u, gezien uw ervaringen, een idee m.b.t. de te verwachten vergaderfrequentie? Hoe denkt u over de verhouding tussen bestuurlijk overleg en overleg op ambtelijk niveau?

De nota

blz. 16/18

De nota stelt dat van te voren een aantal afspraken over de concrete vormgeving moet worden gemaakt en dat het uit oogpunt van flexibiliteit gewenst is dit aantal zo gering mogelijk te laten zijn. De nota schenkt in dit verband aandacht aan: organisatorische afspraken, representativiteit van de overlegpartners, de plaats van het gemeentelijk uitvoerend werk, aan overleg buiten het gestructureerd overleg om, aan informatieverstrekking, ondersteuning van het overleg etc.

Vraag 14.

Kunt u deze stelling onderschrijven en hebt u over de weergegeven eisen nog afzonderlijke opmerkingen? Meent u dat de nota nog aspecten over het hoofd ziet?

blz. 18/19

De nota schrijft over de noodzaak van voldoende ondersteuning van het overleg (secretariële ondersteuning, onderzoek, voorlichting, participatiebevordering). Daaraan wordt toegevoegd, dat vanwege de krappe financiële middelelen extra ondersteuning waarschijnlijk niet te verwachten is.

Vraag 15.

Hebt u speciale verlangens m.b.t. de ondersteuning van het overleg? Welke mogelijkheden biedt uw eigen werksituatie daartoe?

blz. 19/20

De nota gaat in op de vraag of de vorming van een "orgaan", zoals dat voorzien is in de ontwerp-Kaderwet, in Rotterdam mogelijk is.

Vraag 16.

Bent u het met de opstellers van de nota eens dat een stedelijk overlegplatform (het C.R.M.-"orgaan") voor Rotterdam niet mogelijk is?

Hoe ziet u in dit kader de welzijnsdiscussiedag?

IV. Suggesties

IV. SUGGESTIES MET BETREKKING TOT STRUCTURERING (blz.21 t/m 32.)

blz. 21/23

De nota maakt een aantal opmerkingen over overleg per werksoort of groep van werksoorten, overleg m.b.t. specifieke aandacht voor bepaalde bevolkingscategorieën en overleg per probleem of probleemgebied.

Ook schenkt de nota aandacht aan de vraag of bundeling van werksoorten of probleemcategorieën in één overleg-situatie mogelijk is.

De concrete invulling dient van geval tot geval beoordeeld te worden.

Vraag 17.

Hebt u, vanuit uw werksituatie gezien, een voorkeur voor de structurering van het overleg waarbij uw werksoort, instelling betrokken is? Welke mogelijkheden ziet u voor samengaan met andere werksoorten, andere instellingen? (zie ook vraag 18).

blz. 24/32

Vervolgens geeft de nota een inventarisatie van bestaande of mogelijk te vormen overleg-situaties.

Vraag 18.

Welke reacties roept de inventarisatie bij u op? Mist u een of meer overlegsituaties? Hebt u suggesties voor een andere opzet? Kunnen naar uw mening bepaalde overlegvormen gebundeld worden of moeten sommige juist gesplitst worden? (zie ook vraag 17).

V. OVERLEG ALS ASPECT VAN SOCIALE PLANNING; ANDERE ASPECTEN.

(blz.33 t/m 35)

blz. 33

De nota plaatst het overleg in het kader van de sociale planning en geeft aan dat in het overleg de participatie van het uitvoerend werk, vooral m.b.t. de planning, tot uitdrukking komt.

Vraag 19.

Hoe denkt u over dit standpunt? Hebt u aan het gestelde in de nota nog iets toe te voegen?

Ook

blz. 33/35

Ook schenkt de nota aandacht aan andere aspecten van sociale planning (voorlichting, onderzoek en participatiebevordering).

Vraag 20.

Kunt u instemmen met de rol, die de nota aan de functies toedenkt? Welke verlangens heeft u ter zake?

VI.BESLUIT. (blz. 36).

blz. 36

De nota is bedoeld als discussienota en dient ter verdere oordeels- en meningsvorming over de vormgeving van het overleg.

Vraag 21.

Wilt u zich uitspreken over de inhoud van deze nota? Wilt u daarbij aangeven of en zo ja op welke wijze de vormgeving van het overleg moet worden vastgelegd?

Kunt u instemmen met de procedure van behandeling van deze nota, zoals die in de begeleidende brief van b. en w. is voorgesteld?